Gemeente Wassenaar

VISIE VOOR DE DE WASSENAARSE SLAG

'Voor een mooie toekomst van ons familiestrand'

STRANDVISIE CONCEPT VERSIE 9 DECEMBER 2024

COLOFON

Titel	**Visie voor De Wassenaarse Slag**
Subtitel	***'Voor een mooie toekomst van ons familiestrand'***
Portefeuillehouder	**Wethouder van Doeveren**
Eenheid	**Ruimte en Realisatie - Ontwikkeling**
Status	**Concept - 9 december 2024**

- Ter nagedachtenis aan ons gewaardeerde teamlid Eelke Vlieger -

Voor het samenstellen van dit document heeft de gemeente Wassenaar getracht alle auteurs, fotografen en andere rechthebbenden te benaderen. Mocht iemand in dit document een illustratie aantreffen waarop hij of zij rechten kan doen gelden of een nietcorrecte bronvermelding aantreffen, gelieve zich dan te melden.

Gemeente Wassenaar

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	**4**
Begripsbepalingen	**11**
Geschiedenis	**12**
Erfgoed	**14**
Kaders	**16**
Ontwikkeling van een plan	**26**
De strandvisie	**36**
De visie uitgewerkt op De Wassenaarse Slag	**42**
Plan voor De Wassenaarse Slag	**50**
Nadere toelichting	**56**
Uit te werken	**62**

Inleiding

Voorwoord

De Wassenaarse Slag is al decennialang een belangrijk recreatiegebied voor zowel bewoners als bezoekers. De laatste grootschalige ontwikkelingen in dit gebied dateren uit de jaren zestig, een periode waarin mobiliteit en met name autoverkeer centraal stond. In die tijd lag de nadruk op (auto-)toegankelijkheid en werd het strand vooral ontworpen om de groeiende populariteit van het autoverkeer te accommoderen.

In het hedendaagse tijdsbeeld is de manier waarop mensen recreëren echter sterk veranderd. Er is meer aandacht voor duurzaamheid, natuurbehoud en een diepere beleving van de omgeving. Recreatie wordt niet langer alleen bepaald door toegankelijkheid, maar steeds meer door de kwaliteit van de beleving en afstemming op de natuur. Dit vraagt om een nieuwe en integrale visie voor De Wassenaarse Slag die inspeelt op de veranderende behoeften van bezoekers en tegelijkertijd rekening houdt met de bescherming van het landschap.

Deze visie richt zich op een duurzame en afgewogen inrichting van het strand en het omringende duingebied. Het doel is om zowel het recreatieve karakter van De Wassenaarse Slag te behouden en te versterken als de natuurwaarden van het gebied te beschermen. Daarbij wordt gekeken hoe het strandgebied op een verantwoorde manier heringericht kan worden om de belevingswaarde voor bezoekers te vergroten en de ecologische waarde te waarborgen.

Ook inclusie is een belangrijk aspect in deze visie. Het strand zal toegankelijker worden gemaakt voor alle bezoekers, met extra aandacht voor invaliden, zodat ook mensen met mobiliteitsbeperkingen optimaal kunnen genieten van het gebied.

Daarnaast wordt een omgeving gecreëerd die uitnodigend is voor diverse doelgroepen, ongeacht leeftijd, achtergrond of fysieke mogelijkheden. Dit betekent dat de inrichting van het gebied zal bijdragen aan een gevoel van samenhorigheid, waarbij iedereen zich welkom voelt.

Een ander belangrijk onderdeel van de visie is het verlengen van het strandseizoen. Door in te zetten op duurzame voorzieningen en een flexibele infrastructuur, wordt het mogelijk om voor en na het traditionele zomerseizoen bezoekers te trekken. Dit draagt niet alleen bij aan het spreiden van de bezoekersdruk, maar helpt ook om het gebied buiten de piekmaanden aantrekkelijk te maken voor zowel lokale bewoners als toeristen. Door de bezoeker een langere periode in het jaar het strand en duinen aantrekkelijk te maken kan de recreatie meer verdeeld worden, wat zowel de ecologie als de bezoekerservaring ten goede zal komen.

Kortom, de nieuwe visie voor De Wassenaarse Slag biedt een integrale benadering van recreatie en natuurbehoud, waarbij zowel het milieu als de maatschappelijke behoeften van de bezoekers centraal staan.

Aanleiding

Het strand en de kuststrook van Wassenaar heeft een belangrijke recreatieve en toeristische functie. Niet alleen Wassenaarders, maar ook bewoners uit de gehele regio genieten van het Wassenaarse strand. Er zijn diverse aanleidingen op korte termijn een visie te formuleren over de gehele kuststrook op het grondgebied van Wassenaar, en deze visie concreet te maken in een plan voor het strand.

De urgentie hiervoor is inmiddels aanwezig, aangezien het erfpachtcontract met Staatsbosbeheer voor De Wassenaarse Slag eind 2024 afloopt. Ook willen de exploitanten van de horecagelegenheden en parkeervoorzieningen graag duidelijkheid over de toekomst. Naast deze meer formele kant van de zaak, is er ook vanuit de vraag naar goede voorzieningen behoefte aan een toekomstbestendige visie. De vragen (rechts) spelen daaromtren.

De visie voor De Wassenaarse Slag dient antwoord te geven op deze vragen, vanuit de context (kaders raadsbesluit) dat de gemeente wil investeren in een familiestrand met een hoog en veelzijdig voorzieningenniveau dat aansluit op de wensen van de inwoners van Wassenaar die middels een enquete hun mening en wensen hebben kunnen uiten.

Het resultaat van de visie is er niet gericht om méér bezoekers te genereren op De Wassenaarse Slag, maar om de belevingswaarde, inclusiviteit, duurzaamheid, en sportiviteit te bevorderen. Om een duurzame ontwikkeling voor de ondernemers te waarborgen wordt rekening gehouden met een gelijk bezoekersaantal als dat De Slag momenteel heeft.

De jeugd wil graag sporten op het strand en er is vraag naar aansprekende evenementen (ook buiten het seizoen); de vraag is welke voorzieningen nodig zijn om dit mogelijk te maken. Op dit moment hebben enkele verenigingen aan De Wassenaarse Slag lange wachtlijsten waardoor de Wassenaarse jeugd niet lid kan worden.

- Nu zijn de voorzieningen erop gericht dat het strand gedurende de wintermaanden beperkt gebruikt wordt; interessant is, te onderzoeken of het mogelijk is dat strand beter gebruikt kan worden (het gebruik zal geoptimaliseerd worden), zodat voorzieningen op een hoger niveau kunnen worden gebracht en investeringen beter gaan renderen; in het verlengde hiervan wordt ook bekeken hoe de strandbeleving verder versterkt kan worden.

- De huidige nutsvoorzieningen zijn niet afdoende en kunnen de vraag op dit moment al niet aan. Hierdoor kunnen nieuwe concepten of de uitbreiding van sportfaciliteiten momenteel ook geen plaats krijgen op De Wassenaarse Slag.

- Is het strand voldoende inclusief (bereikbaarheid, mogelijkheden om te bewegen)?. Het nieuwe openbare toilet is gelukkig open maar de bereikbaarheid van het strand voor mensen met een lichamelijke beperking dient verbeterd te worden.

- Parkeren, bereikbaarheid zijn issues die onder de loep genomen moeten worden zijn mobiliteitsconcepten te bedenken zijn waardoor het strand op meerdere manieren te bereiken is en de parkeerdruk afneemt op piekmomenten.

- Als het gaat om duurzaamheid is op meerdere manieren winst te behalen; aanbevelingen zijn wenselijk m.b.t. energie, mobiliteit en bouwmethoden.

Geografische afbakening

Geografisch kent het projectgebied drie begrenzingen: een projectgebied, visiegebied en onderzoeksgebied. Binnen een projectgebied worden fysieke maatregelen voorgesteld en een visiegebied betreft de zone waarbinnen het projectgebied invloed op uitoefent. Het onderzoeksgebied rijkt verder dan het gebied waar invloed op uitgeoefend zal worden.

Het visiegebied is de gehele kuststrook tussen de bebouwde omgeving aan de westzijde van Wassenaar tot de kustlijn enerzijds en de gemeentegrenzen van Katwijk en Den Haag anderzijds. De gemeentegrenzen bakenen de noord- en zuidzijde af.

Het projectgebied is de zone waarbinnen fysieke ingrepen voorgesteld worden. Dit betreft de zone van de Slag buiten het Natura2000 gebied (De Kuil, Zeelust, infrastructuur rondom rotonde, rijbaan waarlangs parkeerplaatsen zijn geprojecteerd), maar ook de rijbaan van De Wassenaarse Slag tot de rotonde N441. Aangenomen wordt dat het profiel en ligging van de rijbaan niet gewijzigd zal worden, maar aanpassingen onder het maaiveld (verbeteren elektriciteitsnetwerk, riolering, etc.) meegenomen kunnen worden binnen de scope.

Het onderzoeksgebied behelst meer dan het projectgebied. Onderzocht kan worden op welke wijze het centrumgebied van Wassenaar met een poortfunctie kan bijdragen aan de aantrekkelijkheid van het strand door bijvoorbeeld een recreatieve verbinding te realiseren (treintje, leenfietsen, etc.), of op welke wijze het Natura2000 gebied versterkt kan worden.

Belanghebbenden

Rondom De Wassenaarse Slag zijn verschillende partijen actief die belang hebben bij de visievorming en het plan voor dit gebied. Om de vele belangen te waarborgen en een breed gedragen plan te ontwikkelen, is het belangrijk dat iedere betrokken partij kan meedenken en zijn expertise kan inbrengen. Daarom zijn verschillende teams samengesteld, elk met hun eigen thema en verantwoordelijkheden. Op deze manier wordt er vanuit diverse invalshoeken bijgedragen aan een plan dat aansluit bij zowel recreatieve wensen als natuurbehoud en duurzame ontwikkeling.

De partijen met belangen op De Wassenaarse Slag zijn door middel van een stakeholderanalyse breed geïnventariseerd. Overheden en belangengroepen zijn uitgenodigd om deel te nemen aan thematische werkateliers. Daarnaast is een enquête uitgezet om breed onder de bevolking/bezoekers van het strand te peilen wat er speelt.

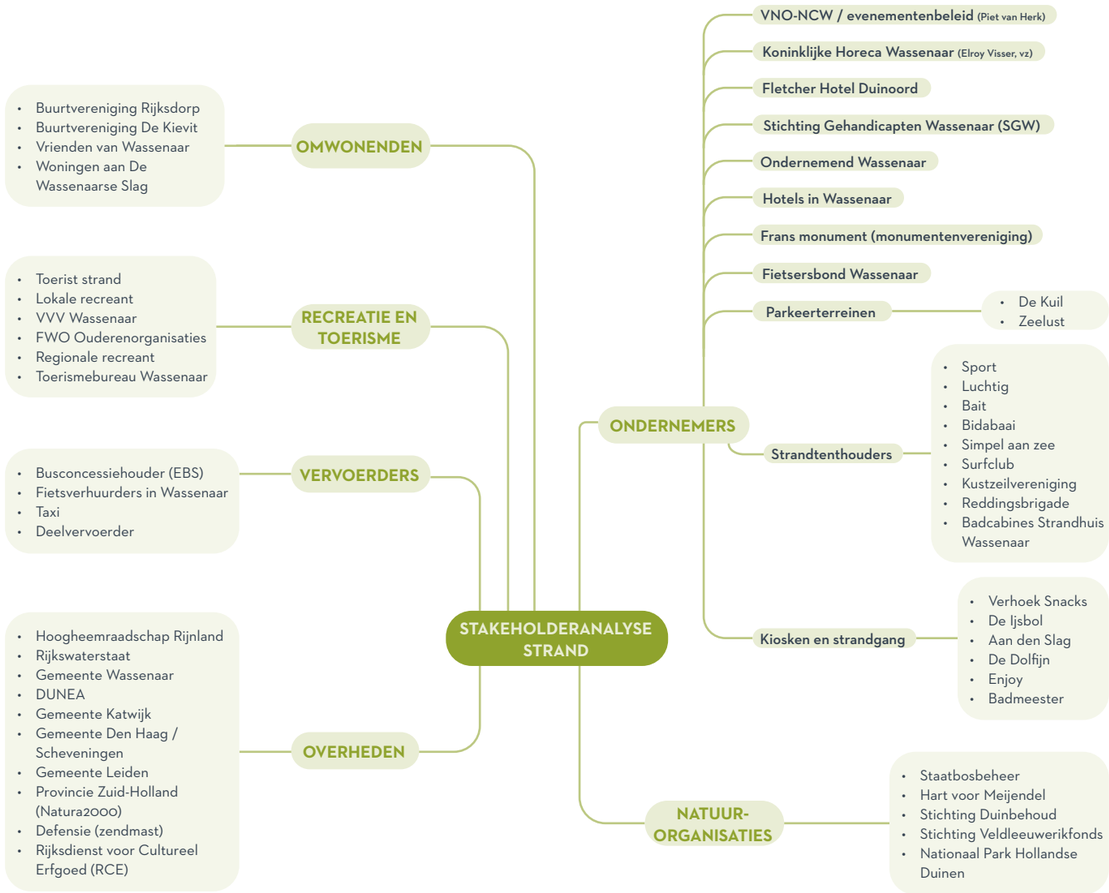

Doelstellingen uit de Startnotitie

Er spelen verschillende thema's en belangen rondom het strand en het aangrenzende duingebied. De Wassenaarse Slag maakt deel uit van een breder netwerk aan recreatieve voorzieningen, zowel binnen als buiten de gemeente Wassenaar. Daarom is gekozen voor een integrale aanpak voor de visie, gebaseerd op vier belangrijke 'lagen' met leidende principes. Het doel van deze visie is om het strand optimaal te benutten, met meer ruimte voor sport en recreatie, en daarbij zoveel mogelijk respect en waardering voor de omliggende natuur te behouden. Deze doelstellingen zijn vastgelegd in de Startnotitie.

Doelstellingen in 4 pijlers

1. Behoud familiestrand:

De term 'familiestrand' staat centraal in deze visie. Dit begrip kan op verschillende manieren geïnterpreteerd worden, maar de essentie is dat het strand toegankelijk is voor jong en oud, met de daarbij behorende faciliteiten. Veiligheid, positieve gezondheid en inclusiviteit zijn hierbij belangrijke thema's. Het doel is om een omgeving te creëren die massatoerisme en activiteiten die de rust verstoren, zoals zwaar gemotoriseerde watersporten, uitsluit.

2. Respect voor de natuur

De Wassenaarse Slag maakt deel uit van een beschermd natuurgebied (Natura 2000). Een belangrijk uitgangspunt van deze visie is dan ook het behoud van de natuurlijke omgeving. Grote verkeersstromen en de daarbij horende overbelasting van de natuur zijn hier ongewenst. Tegelijkertijd moet ruimte zijn voor recreatie, met aandacht voor een zorgvuldige balans tussen natuurbehoud en toegankelijkheid.

3. Eigentijdse en inclusieve infrastructuur

Onderdeel van de visie is een toekomstbestendige infrastructuur die bijdraagt aan een evenwichtige spreiding van bezoekers in de regio, zoals voorgesteld door Nationaal Park Hollandse Duinen (NPHD). Deze spreiding zal De Wassenaarse Slag ontlasten en ten goede komen aan het strand, de duinen en de omliggende voorzieningen. Het doel is om een uitnodigende en inclusieve infrastructuur te creëren die ook bijdraagt aan de toegankelijkheid van voorzieningen voor jongeren en ouderen.

4. Duurzame mobiliteit

Het strand is momenteel goed bereikbaar met de auto buiten de piekuren. Een belangrijke doelstelling is om de bereikbaarheid duurzamer te maken door alternatieve vervoerswijzen aan te moedigen. Dit draagt bij aan een duurzame infrastructuur die zowel het strand als de omliggende natuur ten goede komt. Het doel is om een evenwichtige mobiliteit te bereiken die rekening houdt met de behoeften van alle bezoekers.

Belangrijke onderwerpen

Uitwerking kaders

Op basis van uitkomsten uit werkateliers, onderzoeken en gesprekken met betrokkenen zijn diverse onderwerpen naar voren gekomen die als belangrijke kaders dienen voor de verdere uitwerking van deze visie. Deze punten vormen praktische handvatten om de uitgangspunten op de vorige pagina verder te versterken en de balans te bewaken tussen recreatie en natuurbehoud. De onderwerpen hieronder bieden richting bij het realiseren van een inclusieve en veilige strand voor iedereen, met zorg voor de natuurlijke omgeving en aandacht voor een duurzaam toekomstbeeld.

1. Gewenste openbare voorzieningen en het verbeteren van de toegankelijkheid (leuningen, verhardingen, voorzieningen fietsen, laden elektrische voertuigen, etc.).
2. Beter nutsvoorzieningen (elektriciteitscapaciteit, riolering en (drink-)watercapaciteit).
3. Duidelijker bewegwijzering op het strand (wegwijzers en stimuleren gedrag).
4. Sportfaciliteiten, evenementen en andere recreatiemogelijkheden kunnen uiting geven aan het sportieve en inclusieve karakter van het strand.
5. Strandveiligheid; het onbezorgd kunnen recreeren en genieten van het strand door recreanten.
6. Sluitingstijden en optimalisatie van het strandseizoen (inclusief onderzoek naar haalbaarheid winteropenstelling).
7. De inzet van het middel 'beprijzing' in het sturen van de parkeerbehoefte. Daarbij wordt ook onderzocht of het mogelijk is, onderscheid te maken tussen betaald parkeren voor bewoners van Wassenaar en recreanten van buiten de gemeente.

Leeswijzer

De uitgangspunten om tot een visie te komen worden besproken in de paragrafen Achtergrond en Geografische afbakening. Het hoofdstuk Geschiedenis gaat in op de (cultuur-) historische achtergrond van het strand. Vervolgens wordt het proces beschreven om tot een gedragen plan te komen, inclusief samenvattingen van de enquête, deskresearch en uitkomsten van de werkateliers met belanghebbenden.

Voordat het plan wordt toegelicht, wordt een visie geformuleerd waarin de doelstellingen worden uitgelegd. Deze visie richt zich op het gehele duingebied van Wassenaar, waarna wordt ingezoomd op de visie voor De Wassenaarse Slag en de route hier naar toe.

In het volgende hoofdstuk wordt het planvoorstel uitgewerkt die bijdraagt aan de doelstellingen zoals geformuleerd in de visie. Omdat binnen het geschetste plan nog niet alle vragen beantwoord kunnen worden, gaat 'Verder uit te werken' in op de onderwerpen die nog nader onderzocht moeten worden. De gemaakte keuzes worden in het hoofdstuk 'Nadere toelichting' toegelicht.

Het laatste hoofdstuk gaat in op de verschillende voorgestelde ingrepen vanaf De Klip tot aan de kustlijn. Deze ingrepen worden, waar mogelijk, uitgewerkt in uitvoeringsprogramma's. Andere ingrepen kunnen direct worden uitgevoerd, doordat ze deel uitmaken van het asfalteringsprogramma in de winter van 2025.

Begripsbepalingen

Extensieve recreatie	Recreatie, waarbij relatief weinig mensen aanwezig zijn per oppervlakte-eenheid of per tijdseenheid. Recreatie met weinig dynamiek en die weinig druk uitoefent op de omgeving. Er zijn weinig of geen gebouwen nodig. [1]
Inclusiviteit	Alles en iedereen omvattend, niemand uitsluitend: een inclusieve samenleving waarin iedereen wordt gerespecteerd.[2]
Natura-2000	Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In deze Natura 2000-gebieden worden bepaalde dieren, planten en hun natuurlijke leefomgeving beschermd om de biodiversiteit (soortenrijkdom) te behouden. [3]
Omgevingsprogramma	Een omgevingsprogramma bevat altijd maatregelen om doelstellingen op het gebied van de fysieke leefomgeving te bereiken. Verplichte programma's zijn programma's die in de Omgevingswet verplicht zijn gesteld en die volgen uit Europese regelgeving. [4]
Omgevingsvisie	In de omgevingsvisie leggen het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Provinciale Staten en de gemeenteraad hun ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving vast voor de lange termijn. Ze stellen ieder 1 omgevingsvisie voor het hele grondgebied vast. De omgevingsvisie is zelfbindend. [5]
Recreatie-concentratiepunt	Het concept van scheiding tussen recreatie en natuur waardoor de natuur en/of omgeving onaangetast blijft en de recreatie op een plek is verzameld.
Slag	Een (on)verharde doorgang over het duin naar het strand.

[1] *via: Begripsbepalingen Verordening Ruimte*
[2] *via: Van Dale*
[3] *via: Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en natuur*
[4] *via: Aan de slag met de Omgevingswet*
[5] *via: Informatiepunt Leefomgeving*

Geschiedenis

[1.] *uit: Cultuursporen in het duin (Neefjes, 2010)*

De vorming van de duinen en vroegste bewoning tot aan de ontwikkeling van een strandcultuur

Na het einde van de laatste ijstijd verliep de stijging van de zeespiegel aanvankelijk zeer snel. De grotendeels drooggevallen Noordzee liep vol en de West-Nederlandse kustlijn schoof steeds verder naar het oosten. Omstreeks 4400 v. Chr. lag de kustlijn zelfs verder naar het oosten dan nu, namelijk net ten oosten van de lijn Voorschoten-Leidschendam-Voorburg-Rijswijk-Wateringen. In de periode daarna nam de snelheid van de zeespiegelstijging af. Door zandaanvoer uit zee en de grote rivieren ontstonden vóór de kust smalle zandbanken, die uitgroeiden tot strandwallen. De kustlijn begon zich weer in zeewaartse richting te verplaatsen, waarbij zich telkens nieuwe rijen strandwallen ontwikkelden, met daartussen strandvlakten. Op de drooggevallen strandwallen en strandvlakten had de wind vrij spel, wat al snel leidde tot de vorming van (lage) duinen (Oude Duinen). Omdat de zeespiegel bleef stijgen en de kust zich steeds meer begon te sluiten, verslechterde de afwatering van het achterland. Achter en tussen de strandwallen ontstonden grote veenmoerassen. Bij Katwijk werden de strandwallen onderbroken door de brede monding van de Rijn. De kleiafzettingen daarvan liggen in het noorden van Meijendel in de ondergrond. De strandwallen en de oevers van de Rijn waren door de relatief hoge en droge ligging aantrekkelijk om te wonen. Door uitbreiding van de landbouw en houtkap verdween langzamerhand het natuurbos. Aan het einde van de vroege middeleeuwen werd een deel van het strandwallensysteem door zware stormen weer afgebroken. Tussen 1200 en 1600 na Chr. vond opnieuw op grote schaal duinvorming plaats als gevolg van de aanvoer van zand uit de zee. Langs de kust ontstond een brede zone met Jonge Duinen. De nieuw opgestoven duinen konden zich ongehinderd landinwaarts over het ontboste oude duinlandschap bewegen. Mensen, voor zover nog woonachtig in het gebied werden door de overstuiving landinwaarts gedwongen. Pas door opgaande vegetatie werden de duinen gestopt. Dit was het geval in moerassen achter de duinen of door ter plekke door de mens gespaard of onderhouden bos. Daar liep het zand vast en ontstond de steile duinrand die nu nog kenmerkend is voor de binnenduinrand. Het hele duingebied kan als van hoge archeologische waarde worden beschouwd. De resten van de prehistorische en vroegmiddeleeuwse bewoning zijn goed beschermd onder de dikke laag jong duinzand. In de duinvalleien, zoals Harstenhoek en de Waalsdorpervlakte, is de laag jong duinzand relatief dun. Hier zijn vondsten gedaan uit de ijzertijd en de vroege middeleeuwen. De Waalsdorpervlakte is daarom aangewezen als een zogenaamd AMK-terrein (Archeologische MonumentenKaart).

Jacht

Vanouds was de graaf van Holland de belangrijkste rechthebbende op het duingebied. Die had, als plaatsvervanger van de Frankische koningen en Duitse Keizer, het recht op de wildernissen. Ooit waren deze wildernissen veel uitgestrekter dan het huidige duingebied. Ze strekten zich verder naar het oosten uit over de strandwallen, strandvlaktes en veengebieden aldaar. Deze gebieden werden vanaf de middeleeuwen ontgonnen. Het moeilijk te ontginnen duingebied bleef als wildernis in handen van de graaf, die het gebruikte om te jagen. Op de oudste kaarten en stukken worden de duinen dan ook vaak aangeduid als ´Graeflyckheyts Wildernisse´.
In de late middeleeuwen was het beheer van de wildernissen in handen van het College van Houtvester en Meesterknapen van Holland en West-Friesland. In 1477, nadat Holland was opgegaan in het Bourgondische rijk, ging het ambt van houtvester naar de stadhouder van Holland. Maximiliaan van Oostenrijk hoopte daarmee het beheer te verbeteren. De duinen, bossen en wildernissen werden als 'seer vergaen en verbijstert' gezien. Vanaf 1477 tot in de Franse tijd (1795) zou het ambt van houtvester en het recht om te jagen bij de stadhouders blijven.

Agrarisch medegebruik

Een tweede groep gebruikers van het duingebied waren de boeren achter de duinen. Al vanaf de middeleeuwen hadden ze weiderechten op het aangrenzende duin die, wanneer ze gereguleerd waren, 'inschrijvingen' werden genoemd. De vochtige duinvalleien, waar behalve bossen ook graslanden lagen, waren het voornaamste doel van de veeweidende boeren. Door de begrazing waren de duinpannen niet geheel bebost, maar over de verdeling tussen bos en open gebied in de pannen is niet veel bekend.

Visserij

Een derde gebruikersgroep waren de vissers aan zee. In de loop van de middeleeuwen gingen mensen aan zee wonen. Vissersdorpen als Scheveningen en Katwijk ontstonden vanuit verder in het binnenland gelegen boerendorpen. Scheveningen is op zijn huidige locatie voor het eerst genoemd in 1284 en omstreeks 1380 werd melding gemaakt van een visafslag op het strand bij Katwijk. Ook in het huidige studiegebied, ergens tussen Scheveningen en Katwijk, lag ooit een vissersdorp dat de naam 'Berkheide' droeg. De stichtingsakte uit 1396 is bewaard gebleven. Een zekere Gillys van Cralingen krijgt volgens de akte het recht om een stuk duin aan zee ter grootte van honderd roeden geschikt te maken voor bewoning.

Kustverdediging en vastleggen van zand

Kustverdediging was al in de middeleeuwen een erkende functie van de duinen. Een grote groep van ingelanden, bewoners van de polders achter de duinen, had belang bij een goed beheer van het duin. De verantwoordelijkheid lag bij de hoogheemraadschappen Rijnland en Delfland. De 'Landscheiding' de grens tussen de waterschappen ligt in het studiegebied op de gemeentegrens tussen Den Haag en Wassenaar en wordt zichtbaar gemaakt door grenspalen.

Door de breedte van het duin bestond ter plekke van het studiegebied geen direct gevaar voor overstroming van het laaggelegen achterland. Toch betaalden de ingelanden al in de middeleeuwen mee aan de helmbeplanting.

Andere functies

Het duingebied had ook nog andere functies. Belangrijk was de aanvoer van duinwater voor wasserijen en bleekvelden. Voor zover bekend lag deze tak van nijverheid buiten het studiegebied, net als de benodigde waterbronnen (duinrellen) daarvoor. Aanwezigheid van duinwater was een van de redenen om op de strandwallen direct achter het duin buitenplaatsen te stichten.
Een tak van nijverheid was het winnen van schelpen aan het strand, die in het binnenland tot kalk werden gebrand. Verder werd het duingebied bezocht door apothekers die er kruiden verzamelden.[1.]

Opkomst van de auto

Sinds de jaren 60 van de vorige eeuw is De Wassenaarse Slag meer en beter bereikbaar geworden voor strandgasten die zich een auto konden veroorloven. Beide parkeerterreinen, de rotonde en verhardingen zijn destijds aangelegd. Sindsdien hebben er geen grootschalige wijzigingen in de opzet van De Wassenaarse Slag voorgedaan.

Erfgoed

[1] *uit: Het verhaal van Wassenaar: De historie van landschap, stedenbouw en architectuur (Editie 2021)*

Kustrecreatie

De Wassenaarse badcultuur heeft een geheel eigen en kleinschalig karakter, zonder permanente strandhoreca. Er is geen sprake van een badcultuur zoals in omliggende dorpen Scheveningen en Katwijk.

De dagrecreatie ontstond rond 1900. Aan De Wassenaarse Slag 26 staat het hotelrestaurant Duinoord, door architect P.W.M. van der Klaauw in 1937 ontworpen, dat het gelijknamige houten café van 1908 verving. Achter het hotel staat een schuur uit de tijd van het café die nog steeds als herinnering aan de opkomst van de dagrecreatie fungeert.

Aan de zee werd in 1931 een paviljoen gebouwd, dat vele namen zou krijgen (huidige naam: De Badmeester). Dit gebouw is in 1949 op een van de bunkers van de Vleermuisbunker herbouwd als badhuis. Er kwam ook een consumptietent, 75 badhokjes en twee gebouwtjes voor bedienend personeel. De badhokjes uit 1933, die na de oorlog in 1954 zijn vervangen, zijn een waardevol relict uit de periode dat door de toegenomen vrije tijd het toerisme en badcultuur een hoge vlucht nam. [1]

Café Duinoord, foto ca. 1910, GAW00249.

Hotel Duinoord, foto 1945, GAW01898.

De badhokjes uit 1954, foto 2011.

Paviljoen St. Moritz aan Zee (nu De Badmeester), foto ca. 1993, GAW04292.

Militair erfgoed: Atlantikwall

De Atlantikwall is een Duits militair stelsel uit de Tweede Wereldoorlog dat de hele Noordzee en Atlantische kust van Noorwegen tot aan de Spaanse grens besloeg. Het was bedoeld om een aantal belangrijke havens te verdedigen en aanvallen op Engeland te kunnen uitvoeren. Gaandeweg kregen de tussen de grote havens gelegen andere strategische punten meer aandacht en werd een gericht bunkerbouwprogramma uitgevoerd. Vanaf einde 1942 hielden de Duitsers steeds explicieter rekening met een geallieerde invasie vanuit zee en is de verdediging van de gehele Atlantische kustlijn ter hand genomen.

De Wassenaarse Slag (stelling D, Vleermuisbunker)

Aan De Wassenaarse Slag bevindt zich de deels behouden en nog goed herkenbare opstelling Baupunkt 204 (latere benaming Stützpunkt XXXVII H en het onderdeel van de Freie Küste Katwijk-Scheveningen). Door het voormalige Bureau Registratie Verdedigingswerken (BRV) werd het complex vanaf 1946 geïnventariseerd en opgemeten. Toen aan de losse werken een nummer werd toegekend, kreeg het de benaming 'Wassenaar D'.

Het complex is gebouwd in opdracht van de Duitse militaire instanties, die hierbij standaard voorschriften hanteerden. Voor de permanente werken werd hierbij ge- bruik gemaakt van een catalogus. Dat is het geval met de drie kazematten. Maar de vorm en uitvoering van de ondergrondse gedekte loopgraven voldoen eveneens aan de Duitse richtlijnen. Eenvoudige werken als bergplaatsen voor water en le- vensmiddelen zijn standaard, in ieder geval voor de Duitse vestingbouw in Nederland. De verspreiding van de werken over het terrein, de echelonering in de diepte van de functies (waarneming, vuurkracht, gevechtsschuilplaatsen respectievelijk munitieopslag, commandovoering en logistiek) is eveneens kenmerkend voor de Duitse tactische opvattingen, een direct gevolg van de 'lessons learned' uit de Eerste Wereldoorlog. Het complex vertoont daarmee een vrijwel 'voorschriftmatige' structuur en samenhang en is een uitstekende representant van de kleinere modules van de Atlantikwall in Nederland. Vergelijkbare stellingen zijn in ons land grotendeels verdwenen.

De stelling is vanwege de noodzaak tot directe waarneming en het kunnen uitbrengen van vuur op het strand aangelegd in de voorste zeereep. De kazematten en de Tobruks in de voorste zeereep werden zoveel mogelijk onder het zand bedekt waarbij slechts de schietgaten en waarnemingssleuven werden vrijgelaten. Door afkalving, de februaristorm van 1953 en verdere maatregelen van het Hoogheemraadschap Rijnland in het kader van de zeewering, is die voorste rand ingrijpend veranderd, waardoor de werken D 1 en D 3 t.e.m. 8 waarschijnlijk niet meer aanwezig zijn.

Aangenomen wordt dat veel van de voor de bouw van de gangen en de metselwerk gedeelten van de werken gebruikte stenen afkomstig zijn van de gedwongen sloop van woonhuizen in Katwijk en/of Den Haag en Scheveningen. Over de bouw van de stelling aan De Wassenaarse Slag zijn geen specifieke details bekend. Door de Organisation Todt werden reguliere Nederlandse aannemers ingeschakeld waarbij van dwangarbeid vermoedelijk geen sprake was. Wél werd in een latere fase de lokale bevolking gedwongen bij voorbeeld plaggen te brengen voor camouflage en palen ten behoeve van hindernissen naar het strand te brengen. [1]

Bunkerelement D 19 van de Vleermuisbunker, foto 2013.

Kaders

Bij de uitwerking van de visie voor De Wassenaarse Slag is zorgvuldig rekening gehouden met verschillende relevante kaders op gemeentelijk, provinciaal en landelijk niveau. Deze kaders omvatten beleidsrichtlijnen, ruimtelijke bestemmingsplannen en wet- en regelgeving die de inrichting en ontwikkeling van het gebied bepalen. Door deze beleidskaders te integreren, zorgen we ervoor dat de visie niet alleen aansluit bij de lokale en regionale ambities, maar ook bij bredere nationale doelstellingen op het gebied van natuurbehoud, duurzaamheid en toegankelijkheid. Dit waarborgt een toekomstbestendige en verantwoorde ontwikkeling van het gebied, die zowel de belangen van de gemeenschap als de ecologische waarde van het strand en duingebied respecteert.

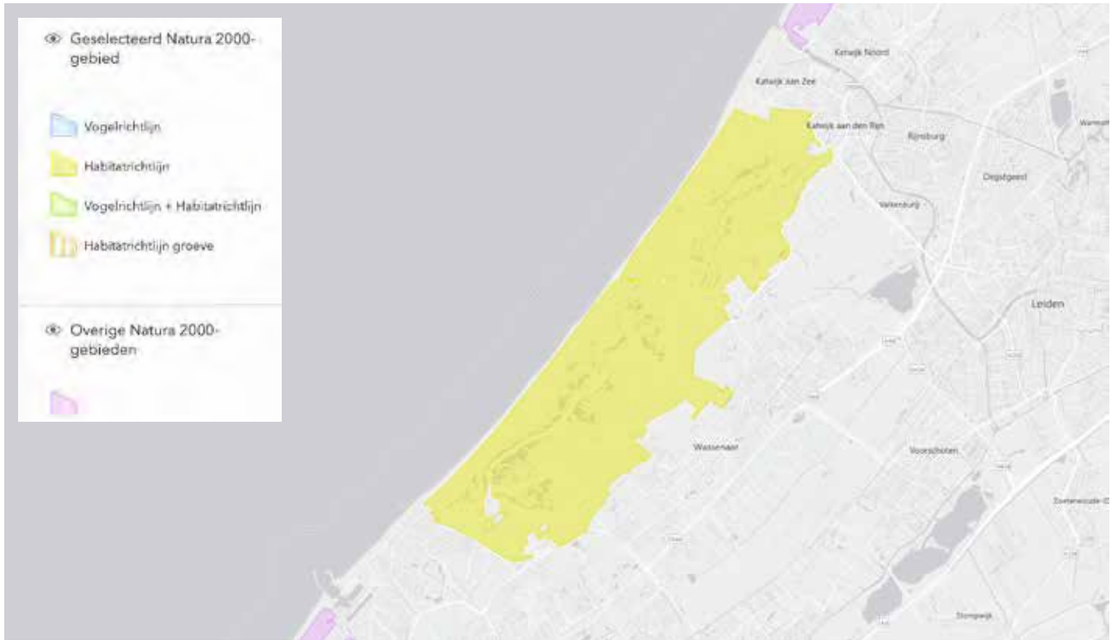

Natura2000

"Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In deze Natura2000-gebieden worden bepaalde dieren, planten en hun natuurlijke leefomgeving beschermd om de biodiversiteit (soortenrijkdom) te behouden. De biodiversiteit staat in Europa al jaren onder druk. Duurzame bescherming van flora en fauna is hard nodig. Zo voorkomen we dat de natuur in Europa en in Nederland steeds meer van hetzelfde wordt. In 1979 is de Vogelrichtlijn opgesteld en in 1992 de Habitatrichtlijn. Deze richtlijnen bestaan uit twee delen: soortenbescherming en gebiedsbescherming. Alle EU-lidstaten wijzen beschermde gebieden aan voor specifieke (leefgebieden van) (vogel-)soorten. De onder beide richtlijnen aangewezen beschermde gebieden vormen het Natura 2000-netwerk.

Meijendel en Berkheide bestaat uit een brede duinstrook met een gevarieerd en uitgestrekt, kalkrijk duinlandschap, dat reliëfrijk en landschappelijk zeer afwisselend is. Het zuidelijke deelgebied Meijendel is een relatief laag gelegen gebied met grote 'uitgestoven duinvlakten', dat in het zuidelijk deel minder reliëfrijk is. In het noordelijke deelgebied Berkheide liep het zand vast in de oorspronkelijk natte stroombedding van de oude Rijn. Het is gevormd door overstuiving van oude duinen, waardoor het een relatief hooggelegen duinmassief is. Hier is de kweldruk dan ook groter dan in Meijendel.
Het landschap heeft een kenmerkende opbouw van evenwijdige duinenrijen met opeenvolgende hoge paraboolduinen en moerassige laagten met struweel, waarin grote valleien liggen zoals Kijfhoek, Bierlap en de vallei Meijendel. Dit zijn duinakkers die nu vooral uit bos bestaan; het gebied kent dan ook een aantal goed ontwikkelde bostypen. Plaatselijk, zoals in de Libellenvallei, komen soortenrijke duinvalleibegroeiingen voor. Na grootschalig herstel van een aantal valleien bij De Wassenaarse Slag breiden deze begroeiingen zich uit. In Berkheide is, met name in de buurt van Katwijk, een groot areaal goed ontwikkeld kalkrijk duingrasland aanwezig, ontstaan door het eeuwenlange menselijke gebruik van het zogenaamde zeedorpenlandschap." [1]

[1] *via Website Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur: Natura 2000 in Nederland*

Ambities en speerpunten uit de structuurvisie

In de Structuurvisie Wassenaar 2025: Landgoed aan zee, vastgesteld 22 maart 2017 worden ambities en speerpunten uitgesproken door de gemeente. Het is van belang om rekening te houden met de beleidsambities, zodat het resultaat niet alleen aansluit bij de Wassenaarse structuurvisie, maar ook bij de specifieke behoeften en ambities. Door deze speerpunten in het plan te integreren, draagt het bij aan een duurzame en leefbare ontwikkeling die past binnen de waarden en doelstellingen van de gemeente.

1. Natuur en landschap, openbare ruimte

Ambitie:
Wassenaar wil in 2025 de groenste gemeente van Nederland zijn. De hoogwaardige natuurwaarden in heel Wassenaar en specifiek in de duinen worden behouden en versterkt met speciale aandacht voor de continuïteit van de drinkwaterwinning.

Speerpunten:
- Behouden en versterken van openheid en landelijke identiteit;
- Versterken van de gebruiksmogelijkheden van het landschap;
- Versterken van de bereikbaarheid;
- Zorgen voor een robuuste ecologische verbinding en stapstenen tussen duinen en polder;
- Versterken van bekendheid van de gebieden.

2. Cultureel erfgoed

Ambitie:
Het doel van het erfgoedbeleid is op een zorgvuldige en afgewogen wijze het cultuurhistorisch erfgoed in een goede staat door te geven aan volgende generaties, zodat ook zij daar voor hun toekomst op kunnen voortbouwen en het kunnen blijven zien, beleven en ervaren.
Speerpunten:
- Behouden, versterken en benutten van de cultuurhistorische kwaliteiten;
- Bevorderen van herbestemming en verduurzaming van het erfgoed waarbij creativiteit en maatwerk centraal staat;
- Het in een vroegtijdig stadium betrekken van erfgoed als inspiratiebron,katalysator en toetssteen bij zowel ruimtelijk beleid als bij andere relevante beleidssectoren;
- Ontwikkelen van richtlijnen voor duurzaam behoud en versterking van de cultuurhistorische waarden;
- Kennis ontwikkelen, vergroten en delen, draagvlak behouden en vergroten bewustwording;
- Stimuleren van samenwerking en vrijwilligers-werk; het benutten van kennis en kunde van burgers en andere partners, waaronder de commissie Welstand en cultureel erfgoed (Wce), de Klankbordgroep erfgoed Wassenaar en de buurtverenigingen;
- Zoeken naar en intensivering van samenwerkings-verbanden zoals de erfgoedlijnen landgoederen en Atlantikwall, het cultuurhistorisch convenant Meijendel en Berkheide en de landschapstafel Duin Horst & Weide.

3. Economie, recreatie en toerisme

Ambitie:
De gemeente streeft naar een ontwikkeling van horeca die een bijdrage levert aan de kwaliteit van het wonen, werken, winkelen en verblijven in Wassenaar. Horeca moet voornamelijk geconcentreerd worden daar waar nu al diverse gelegenheden zijn. De gemeente onderkent daarnaast het belang van haar ligging in het landelijk gebied en de recreatieve mogelijkheden die hieraan verbonden zijn. In het landelijk gebied blijven er daarom mogelijkheden voor (horeca)ontwikkelingen die een directe relatie hebben met het omliggende landschap of de cultuurhistorische elementen.

Voor de toekomstige ontwikkeling van het toerisme in Wassenaar wordt ingezet op versterking en kwalitatieve ontwikkeling van het toeristische aanbod. Binnen dit aanbod zijn vier belangrijke toeristische 'clusters' te onderscheiden. Volgende twee clusters zijn van toepassing op het gebied van en rondom De Wassenaarse Slag

- Populair vermaak: de as Duinrell – De Wassenaarse Slag richt zich hoofdzakelijk op populaire vrijetijdsbesteding;
- Natuur en landschap: Het duinlandschap van Meijendel, de landgoederenzone en het open veenweidegebied bieden uitgebreide mogelijkheden om te fietsen, te wandelen en te recreëren in de natuur.

Speerpunten:
- Versterken verbindingen binnen de clusters;
- Versterken verbindingen tussen de clusters;
- Het centrum als overlappende schakel;
- Vergroten van de bekendheid naar buiten van aanwezige wandel- en fietsroutes;
- Betere en eenduidige bewegwijzering;
- Verlengen verblijfsduur van de bezoeker.

4. Verkeer en infrastructuur

Ambitie:
De gemeente Wassenaar streeft er naar de ideale woon- en leefomgeving te zijn en blijven. Het beleid ten aanzien van het autoverkeer is erop gericht de bereikbaarheid van en vanuit Wassenaar zo goed mogelijk te faciliteren. Bereikbaarheid mag echter niet ten koste gaan van leefbaarheid en al zeker niet van de veiligheid. Veiligheid van iedereen in het langzaam verkeer heeft prioriteit.

Speerpunten:
- Behoefte aan een betere aantakking op het openbaar vervoernetwerk;
- Intensivering van het doelgroepenvervoer, zoals de Bijbus;
- Voor de gezondheid van de inwoners wordt beweging gestimuleerd
- Verbeteren en veiliger maken van fiets- en wandelroutes en zebrapaden;
- Belemmeringen in de openbare ruimte voor mensen met een fysieke beperking worden zoveel mogelijk voorkomen en weggenomen;
- De openbare ruimte is veilig en toegankelijk en nodigt uit om te verblijven en te ontmoeten.

Uit: Structuurvisie Wassenaar 2025: Landgoed aan zee, vastgesteld 22 maart 2017

5. Milieu, klimaat, duurzaamheid, afval

Ambitie:
Instandhouden en versterken van de leefbaarheid voor mens en dier staat centraal. De gemeente werkt hard aan haar ambitie om in 2040 CO_2-neutraal te zijn. Daarmee wil de gemeente bijdragen aan de maatschappelijke opgave om klimaatverandering tegen te gaan en stappen te zetten naar een andere energievoorziening. Wassenaar wil een mentaliteitsverandering in de wijze waarop naar afval wordt gekeken. Het strand en de kwaliteit van het zeewater direct aan de kust moet voldoen aan de strenge internationale normen voor de Blauwe vlag. Uiteindelijk streven we als toeristische bestemming naar de gouden Quality coast award.

Speerpunten:
- De gemeente stimuleert en faciliteert verduurzaming van gebouwen;
- Inzetten op communicate, gedragsverandering en samenwerking;
- Educatie over het strand en over zwerfafval
- 'Nederland Schoon' informatieborden, opruimzakjes en gescheiden afvalbakken;
- Gebruik van duurzame middelen en materialen op het strand;
- En in het kader van de green deal 'Schone stranden', naast bovenstaande acties: diverse opruimacties en afstemming met strandpaviljoens.

6. Sport en gezondheid

Ambitie:
Wassenaar wil behoren tot de sportiefste gemeenten in Nederland. "Een divers aanbod van sporten, voor alle inwoners toegankelijk met de focus op breedtesport en kwalitatief goede sportaccommodaties".

Speerpunten:
- De sportaccommodaties in Wassenaar zijn toegankelijk, toereikend, (veilig) bereikbaar en goed onderhouden;
- Ontspanning, sociale ontmoeting, gezondheid, sporten en vrijwillige inzet zijn de sleutelwoorden;
- Meer bewegen in de openbare ruimte onder de bevolking wordt gestimuleerd.

Uit: Structuurvisie Wassenaar 2025: Landgoed aan zee, vastgesteld 22 maart 2017

Prentbriefkaart van strandpaviljoen Zeelust aan het strand bij De Wassenaarse Slag, foto ca. 1930, GAW04567.

Prentbriefkaart van strandpaviljoen Van der Gaag aan het strand bij De Wassenaarse Slag, foto ca. 1930, GAW00250.

Omgevingsprogramma Zuid-Holland

In deze context is het van belang om de speerpunten van de provincie Zuid-Holland toe te lichten, omdat deze directe invloed hebben op de visie. Het is essentieel om rekening te houden met de prioriteiten van de provincie, zodat het resultaat niet alleen aansluit bij de regionale visie, maar ook bij de bredere maatschappelijke en economische doelstellingen van Zuid-Holland. Door deze speerpunten in het plan te integreren, zorgen we ervoor dat de visie bijdraagt aan een duurzame, toekomstbestendige ontwikkeling die past binnen de ambities van de provincie.

Beleidsdoel 2-1 Duurzame en veilige bereikbaarheid voor iedereen

1. Bevorderen lopen

Doel is dat er in de openbare ruimte meer mensen meer lopen. Dit geldt zowel voor het functioneel lopen als voor het recreatief en sportief lopen. En dit geldt zowel voor het lopen binnen bebouwd gebied als daarbuiten. Aan een loopvriendelijke openbare ruimte wordt met name gewerkt vanuit de provinciale opgaven voor gezondheid, bereikbaarheid, ruimte en recreatie, toerisme en sport.

2. Deelmobiliteit en deelvervoer

Kleine kernen en steden moeten met het openbaar vervoer toegankelijk blijven. Denk aan flexvervoer (taxibusjes), deelvervoer (deelfietsen, deelauto's) en meerijden (carpoolen, liften). Samen met het openbaar vervoer heet dit 'publiek vervoer'. Zo stimuleert de provincie deelfietsen bij stations en (hoogwaardige) haltes om bestemmingen die 1 tot 3 kilometer van de halte liggen beter bereikbaar te maken. De provincie zet zich verder in om voor gehandicapten en mindervaliden te komen tot één nationaal ov-reisassistentiesysteem.

3. Schonere mobiliteit

Schoner personenvervoer met minder of geen uitstoot van schadelijke stoffen zoals CO_2, stikstofdioxide en fijnstof. De provincie wil bijdragen aan een betere leefbaarheid en biodiversiteit en het voorkomen van klimaatverandering en werkt daarom samen met andere partijen aan schonere vormen van vervoer en de bijbehorende tank- en laadinfrastructuur.

4. Vaker en verder fietsen door meer mensen

Inwoners en bezoekers van Zuid-Holland maken vaker gebruik van de (elektrische) fiets en leggen langere afstanden met de fiets af in het dagelijks en recreatief gebruik en als onderdeel van een reis met het openbaar vervoer. De provincie volgt het fietsgebruik en onderzoekt samen met gemeenten en regio's hoe het gebruik van de fiets kan toenemen.

Beleidsdoel 2-2 Beheer en onderhoud: op orde, veilig, slim en duurzaam

De provincie weegt duurzame opties af bij opdrachten en contracten. Door stapsgewijs steeds hogere eisen te stellen, wordt het voor de markt mogelijk hier kosteneffectief op te anticiperen. Met het integreren van duurzaamheid in het assetmanagement zorgt de provincie ervoor dat het assetmanagement in 2050, of zo veel eerder als haalbaar, de volgende doelen behaalt:

1. CO_2-neutraal;
2. bijna volledig circulair;
3. nauwelijks gebruik makend van primaire grondstoffen;
4. energieneutraal;
5. Leefgebied en ecologische verbindingen biedend aan lokale flora en fauna rond (vaar)wegen;
6. Klimaatbestendig.

Dit is verder uitgewerkt in het tactisch kader duurzame infrastructuur. Hierin wordt aangegeven hoe de verschillende doelen worden uitgevoerd.

Beleidsdoel 3-1 Energietransitie

De provincie wil de energietransitie realiseren door het opwekken van zonne-energie te ondersteunen met behoud en bescherming van het landschap en de onbebouwde ruimte in Zuid-Holland. Daarom kijkt de provincie vooral naar de mogelijkheden om zonne-energie op te wekken binnen bestaand stads- en dorpsgebied, bij voorkeur op het dak. Door de inzet van diverse maatregelen waaronder een subsidieregeling, een handreiking en enkele onderzoeken, wil de provincie de realisatie van zonne-energie stimuleren.

Met de subsidieregeling 'Zonnig Zuid-Holland' stimuleert de provincie de toepassing van zonnepanelen op met name grote daken. Deze subsidieregeling draagt bij aan:

- het onderbrengen van daken bij energiecoöperaties;
- de kosten die nodig zijn om zonnepanelen op moeilijkere (maar wel geschikte) plaatsen te installeren;
- zon op waterbassins, indien er eerst een constructie gebouwd moet worden;
- zon op parkeerterreinen, indien er eerst een constructie gebouwd moet worden.

Beleidsdoel 4-2 Erfgoed en cultuur

1. Beschermen, beleven en benutten van archeologische waarden

Beschermen, benutten en beleven van archeologische waarden vormen de kern van het archeologiebeleid van Zuid-Holland en worden gerealiseerd door:

- Actueel houden van de onderliggende onderzoeksinformatie en kaarten ten behoeve van ruimtelijke ontwikkeling en archeologisch onderzoek
- Het archeologisch depot Zuid-Holland (voor het bewaren, de benutting en de beleving van archeologische vondsten en achterliggende gegevens);
- Het stimuleren van het draagvlak voor de archeologie in Zuid-Holland (in lijn met de verdragen van Malta en Faro)

2. Bevorderen duurzame toeristische bestemmingen

Toerisme is van belang voor de regionale economie, leefbaarheid in kernen, instandhouding van voorzieningen en culturele of natuurlijke waarden, voor werkgelegenheid en het welzijn van inwoners (brede welvaart, ontspanning etc.). Toerisme is een samengesteld product, bestaande uit vervoer, verblijf en vermaak. Het onderdeel vermaak komt uit de omgeving (water, natuur, cultuur, erfgoed, sport, gezondheid etc.). Dit betreft een wederkerige relatie. De komende jaren is een forse groei van het toeristisch bezoek te verwachten, wat extra druk op bestemmingen met zich mee kan brengen.

Uit: Omgevingsprogramma Zuid-Holland

Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur

1. Actieve soortenbescherming

- Instandhouding VHR- en rode lijstsoorten buiten N2000-gebied
- Soortenbescherming via het instrument icoonsoorten
- Soortenbescherming door faunavoorzieningen bij provinciale infrastructuur te realiseren
- Exotenbestrijding
- Preventie
- Eliminatie
- Beheer
- Nog niet gevestigde invasieve exoten (Unielijst artikel 17-soorten)
- Gevestigde invasieve exoten (Unielijst artikel 19-soorten
- Wildopvang

2. Balans en behoud draagvlak door faunabeheer

De provincie streeft bij faunabeheer naar een gezond evenwicht in populaties en weegt zorgvuldig de belangen van natuur en samenleving af. Het beheer wordt dus niet uitgevoerd om de natuur te bedwingen, maar om te zorgen voor balans. Waar nodig worden maatregelen getroffen, bijvoorbeeld ten behoeve van bescherming van flora en fauna, openbare veiligheid en volksgezondheid alsmede beperking van (landbouw)schade of andere wettelijke belangen.

3. Beheer van begrensde en agrarische natuur

Natura 2000-gebieden zijn door het Rijk aangewezen natuurgebieden met specifieke natuurdoelen (Vogel- en Habitatrichtlijndoelen). Deze instandhoudingsdoelstellingen zijn omschreven in termen van behoud, verbetering van kwaliteit en behoud en uitbreiding van oppervlak. De provincie is verantwoordelijk voor de realisatie van deze doelen. In het kader van het NPLG is als doelstelling opgenomen dat per 2027 de hydrologische situatie in de Natura 2000-gebieden op orde is.

4. Bevorderen Basiskwaliteit Natuur voor een natuurinclusief en gezond Zuid-Holland

De natuur en de beleving daarvan versterken vraagt om een goede balans tussen natuurbeleving en natuurbescherming. Samen met de provinciale partners (de Nationaal Park-organisaties, terreinbeheerders, gemeenten, waterschappen, ondernemers, belangenvertegenwoordigers, etc.) werkt de provincie aan maatregelen die deze balans verbeteren. De maatregelen variëren van het versterken van de natuurwaarden tot het verbeteren van de recreatieve zonering door een stelsel van toegangspoorten en recreatieve routes en van het ontwikkelen van aantrekkelijke bestemmingen buiten de meest kwetsbare natuur tot aan bewustwordingscampagnes.

5. Versterken natuur- en landschapswaarden

De provincie werkt met haar partners toe naar een provincie dekkend en fijnmazig systeem van natuur. Hiermee worden de bestaande natuur-, recreatie- en andere groengebieden ondersteund en verbonden en de natuur versterkt in met name het landelijk gebied. Het versterken van natuur- en landschapswaarden levert een belangrijke bijdrage aan de doelen van het ZH-PLG op het vlak van natuur, klimaat, water en landbouw. Om dit proces te ondersteunen worden subsidieregelingen gericht op icoonsoorten, landschapselementen en bosuitbreiding opengesteld. Daarnaast wordt er een bosmakelaar ingezet en afspraken gemaakt over bosuitbreiding in recreatiegebieden.

Beleidsdoel 7-2 Bevorderen recreatie, duurzaam toerisme en sport

1. Bevorderen groenparticipatie

Groenparticipatie draagt bij aan de gezondheid, leefbaarheid en aan het woon- en vestigingsklimaat van Zuid-Holland. In Zuid-Holland staan de groene ruimte en de biodiversiteit onder druk. Door het vergroten van de band tussen mens en natuur wordt de beleving van en het maatschappelijk draagvlak voor groen versterkt.

2. Ontwikkelen recreatief netwerk en beheer routestructuren

Aan eenduidig routebeheer wordt o.a. invulling gegeven door de samenwerking tussen de verschillende route-eigenaren te organiseren. Verder wordt er subsidie verstrekt voor boerenlandpaden en aan landelijke organisaties (Landelijk Fietsplatform, Wandelnet) die routes verzorgen. Daarnaast wordt er onderzoek gedaan naar de kwaliteit van routenetwerken en ontbrekende schakels hierin en zijn er subsidies voor kwaliteitsimpulsen. Ook wordt er onder andere beleid ontwikkeld en/of geactualiseerd voor voet- en fietsveren, mountainbikeroutes en Groene Haltes.

Uit: Omgevingsprogramma Zuid-Holland

Ontwikkeling van een plan

Het ontwikkelen van een plan voor De Wassenaarse Slag vereist een zorgvuldig proces dat de recreatieve en natuurlijke waarden van het gebied integreert. Dit unieke strand- en duingebied vraagt om een visie die tegemoet komt aan de behoeften van bezoekers en tegelijkertijd het landschap voor de lange termijn in stand houdt. De visie krijgt per deelgebied zijn neerslag in een plan.

Proces

Het proces start bij 3 onderdelen: een enquête, bureauonderzoek en werkateliers. De enquête werd verspreid onder omwonenden en strandbezoekers om op die manier hun wensen en verwachtingen in kaart te brengen, in de zomerperiode van 2024 (juni-september 2024). Naast deze directe input werd er ook bureauonderzoek gedaan. De huidige staat van het gebied en omgeving met zijn plus- en minpunten en de verschillende leefstijlen van Wassenaar werden onderzocht, naast de landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten.

Verder zijn er regelmatig werkateliers georganiseerd. Dit zijn sessies waarin met lokale partijen zoals ondernemers, natuurorganisaties en andere belanghebbenden werd samengezeten om een beeld te krijgen van hun wensen, zorgen en verwachtingen. Zij werden opgedeeld in gebiedsteams om zo een helder overzicht te verkrijgen per onderwerp zoals horeca, natuur, verkeer, duurzaamheid, etc . De werkateliers boden de mogelijkheid om verschillende perspectieven en inzichten te verzamelen en samen te werken aan een strandvisie die recht doet aan de verschillende belangen en karakteristieken in het gebied. Het Minecraft-project van de Herenwegschool is ook gebruikt om extra input te verzamelen, dat aansluit bij het perspectief van jongeren.

De visie wordt opgebouwd vanuit de resultaten van de enquête, bureauonderzoek en werkateliers. Die visie is om van De Wassenaarse Slag een recreatie-concentratiepunt te maken. Om dit te kunnen realiseren zijn er maatregelen nodig. Die maatregelen zijn gebaseerd op de resultaten van de onderzoeken en worden vertaald in een plan voor de Slag.

Flowchart proces:

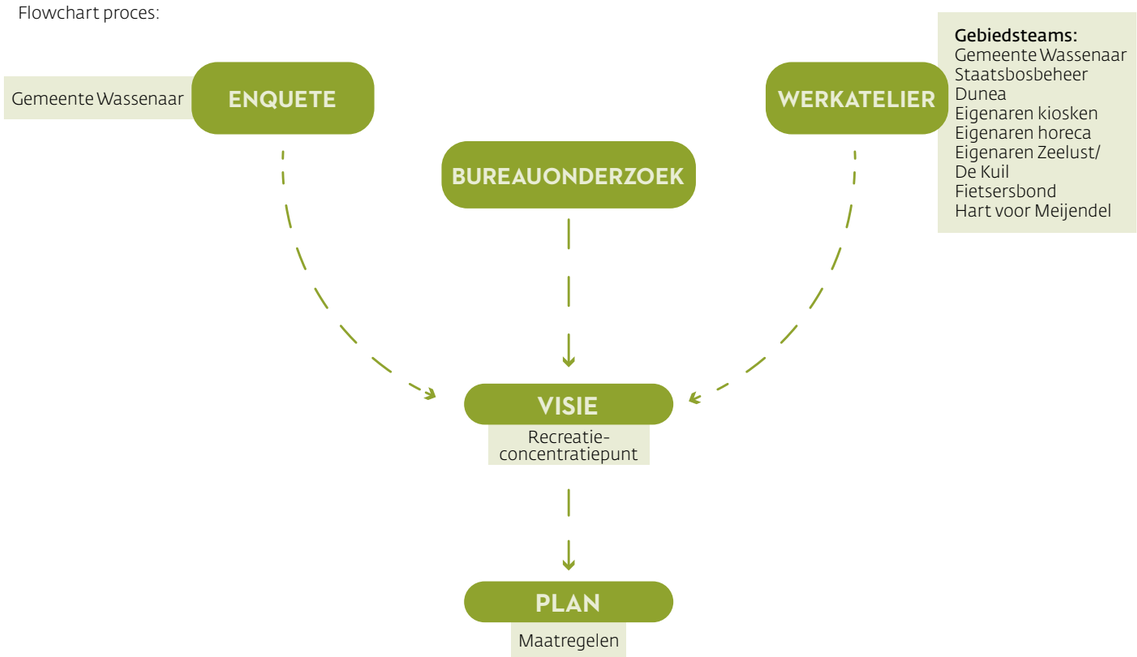

Samenvatting enquête

Om meer inzicht te krijgen in de mening van de bezoekers, hebben dezen van 7 juni tot 2 september 2024 de kans gehad om een enquête over De Wassenaarse Slag in te vullen.

Met een respons van 941 ingevulde enquêtes zijn de resultaten van de enquête representatief voor de mening van de gemiddelde bezoeker. Dit betekent niet dat de resultaten van de enquête representatief zijn voor de gemiddelde inwoner van Wassenaar.

Uit de enquête blijkt dat bezoekers die vaker op De Wassenaarse Slag komen over het algemeen ook positiever zijn over het strand en de voorzieningen. Maar het strand moet juist ook een plek zijn voor elke inwoner van Wassenaar.

Door de punten aan te pakken waar bezoekers minder tevreden over zijn, is het de bedoeling dat mensen die nu minder komen te overtuigen om toch De Wassenaarse Slag te bezoeken.

Bezoek
Respondenten geven aan regelmatig De Wassenaarse Slag te bezoeken; ongeveer 62% komt gemiddeld minstens 1 tot 2 keer per maand. Ook in de wintermaanden zijn er regelmatig bezoekers, met zo'n 40% die het strand in die periode minstens twee keer per maand bezoekt.

Momenteel zijn de paviljoens, sportclubs en kiosken in de wintermaanden gesloten. Als deze voorzieningen wel geopend zouden zijn, zegt 40% daar zeker gebruik van te maken en 31% waarschijnlijk. Op de vraag of het wenselijk is dat deze voorzieningen in de winter open kunnen zijn, antwoordt 49% bevestigend, terwijl 51% neutraal of eroptegen is. De exploitanten hebben aangegeven waarschijnlijk geen gebruik te maken van de mogelijkheid om in de winter open te zijn, omdat het voor hen niet rendabel is.

Afkomst van respondenten:

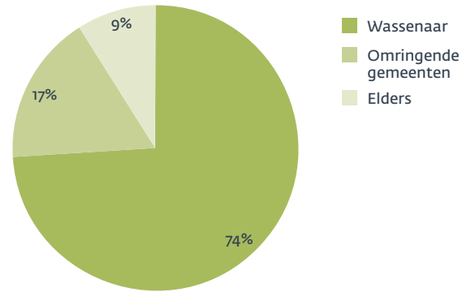

Leeftijd van respondenten:

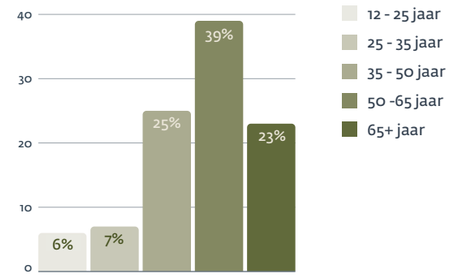

Gebruik maken van voorzieningen in wintertijd:

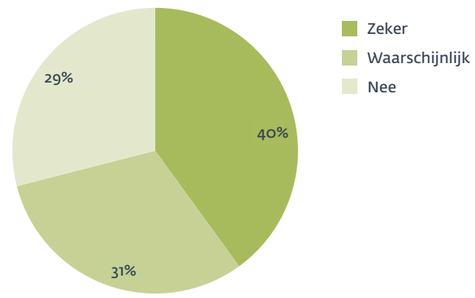

Bereikbaarheid
Iets meer dan de helft van de bezoekers komt met de auto naar De Wassenaarse Slag. Hoewel een OV-verbinding een van de meest gevraagde voorzieningen is, stelt zo'n 65% van de respondenten dat zij geen gebruik zouden maken van die OV-verbinding. Ook leenfietsen zijn onder de respondenten niet populair. Investeringen hierin lijken naar aanleiding van de enquête niet de beste manier om de bereikbaarheid te verbeteren.

Wensen uit de enquête (zomer 2024)
Welke onderwerpen het meest terugkomen uit de enquête, zijn de aanpassingen die wenselijk zijn voor De Wassenaarse Slag. Deze onderwerpen zijn als maatregelen in het plan meegenomen:

Een OV-verbinding (Echter zoals hiervoor genoemd zou 65% geen gebruik maken hiervan.)
- Een bewaakte/beveiligde fietsenstalling
- Voldoende (schone) openbare sanitaire voorzieningen (inclusief douche & omkleedplekken)
- Meer & betere sportvoorzieningen
- Aantrekkelijkere uitstraling
- Betere bereikbaarheid voor mindervaliden
- Parkeerabonnement voor Wassenaarders
- Meer aandacht voor de natuur in uitstraling & beleving
- Meer aandacht voor fietsparkeren

Familiestrand
Uit de enquête blijkt dat De Wassenaarse Slag echt wordt gezien als een familiestrand. Maar liefst 84% van de respondenten was het eens met de stelling dat De Wassenaarse Slag een familiestrand is. Bij de enquêtevraag was een toelichting gegeven dat een familiestrand toegankelijk moet zijn voor jong en oud, met de juiste faciliteiten en een veilige omgeving. De Wassenaarse Slag scoort ook erg hoog op het thema veiligheid. De faciliteiten voor mindervaliden kunnen binnen dit thema echter nog wel wat aandacht gebruiken.

De bezoeker komt veelal met de auto:

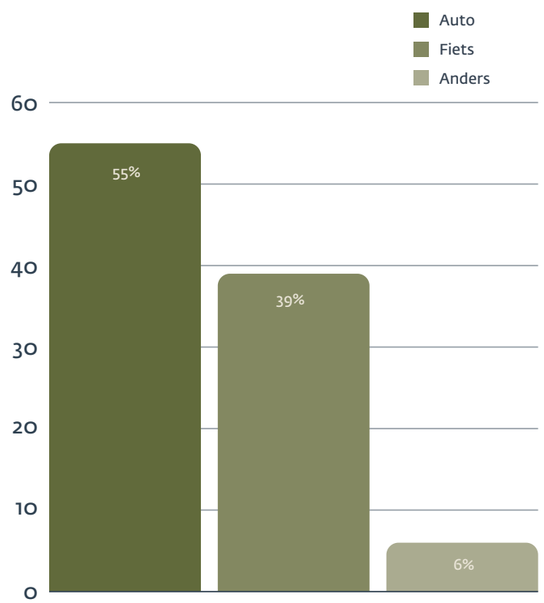

Bevindingen uit doelgroepen-onderzoek

In samenwerking met acht provincies heeft MarketResponse Marktvinders zeven leefstijlen geïdentificeerd. Deze leefstijlen laten zien waar mensen in hun vrije tijd of op vakantie behoefte aan hebben, en wat de verschillen hierin zijn. De één wil namelijk rust en regelmaat, de ander juist drukte en sensatie. Niet alleen is bekend hoe deze leefstijlen eruitzien, maar ook waar in Nederland deze groepen wonen. Welke groepen wonen er in een bepaalde regio? Wat zijn hun wensen en hoe kunnen ze het beste worden bereikt? De Leefstijlvinder™ geeft antwoord op deze vragen. Hierdoor kan gerichter te werk worden gegaan bij het inrichten van verschillende gebieden, zodat die aansluiten op de wensen van de diverse leefstijlen en doelgroepen.

Welke behoefte heeft de Wassenaarder?
De top drie leefstijlen van Wassenaar via Leefstijlvinder, zijn respectievelijk Stijlzoekers, Inzichtzoekers en Rustzoekers. Bij het herinrichten van De Wassenaarse Slag kan er rekening gehouden worden met de wensen van deze verschillende leefstijlen van Wassenaarders.

Wassenaar	
Huishoudens:	12.159
Avontuurzoekers:	11.3 %
Harmoniezoekers:	7.5 %
Inzichtzoekers:	22.0 %
Plezierzoekers:	9.9 %
Rustzoekers:	12.8 %
Stijlzoekers:	26.9 %
Verbindingzoekers:	9.6 %

Stijlzoeker
Het zijn zelfverzekerde en doelgerichte recreanten. Harde werkers met ambitie en ondernemingsdrift worden hier vaak aangetroffen.

Hun actieve en strevende levensstijl komt ook duidelijk naar voren in hun vrije tijd en vakantie. In hun eigen woorden: 'Work hard, play hard'.

Verwend worden en genieten van exclusiviteit past voor hen bij vakantie. Luxe en comfort is dan ook zeer belangrijk. En daarbij: het sociale gebeuren moet kloppen. Dus liever zoveel mogelijk Ons Soort Mensen, op dezelfde golflengte om zich heen. Goed voor je netwerk ook.

Inzichtzoeker
Vrije tijd is tijd die je bewust moet besteden. Museumbezoek en bezienswaardige gebouwen; daar liggen de interesses. Actief de natuur in kan ook: het liefst wandelend of fietsend.

Overnachten doen ze graag op een plek waar de praktische voorzieningen goed geregeld zijn. Zoals in een bekende hotelketen, in een bed & breakfast met goede recensies. Ze zijn dan ook best bereid iets meer te betalen.

Ze lezen opvallend vaak de krant (NRC, Trouw, Volkskrant) en gebruiken op het gebied van social media vooral LinkedIn.

Rustzoeker
'De wereld verandert wel erg hard' is een gedeelde opvatting. Net als 'Waarom zou je ver reizen, dichtbij huis is genoeg moois te zien'. Eigenlijk vinden ze het leven 't prettigst als ze lekker rondom huis hun eigen gang kunnen gaan, beetje tuinieren, wellicht een rondje fietsen of wandelen.

Maar natuurlijk gaan ze er ook wel eens op uit. En dan vinden ze het fijn om van tevoren zoveel mogelijk te regelen. Geen verrassingen, geen drukte. Privacy en rust zijn belangrijk.

Bevindingen uit de werkateliers volgens de pijlers uit de Startnotitie

Voor de werkateliers is samengewerkt met verschillende partijen, waaronder:

- Gemeente Wassenaar
- Staatsbosbeheer
- Dunea
- Exploitanten van kiosken
- Exploitanten van horeca
- Exploitanten van Zeelust/De Kuil
- Fietsersbond
- Hart voor Meijendel

Tijdens deze sessies werd samengezeten om een beeld te krijgen van hun wensen, zorgen en verwachtingen. Zoals eerder vermeld op pagina 8, zijn de doelstellingen voor De Wassenaarse Slag onderverdeeld in vier pijlers die zijn vastgelegd in de startnotitie. De werkateliers zijn daar ook op ingedeeld. Elke pijler werd in twee sessies van de werkateliers besproken door alle gebiedsteams. In de eerste sessie werden alle positieve en negatieve aspecten benoemd en in de tweede werden er maatregelen gezocht om de knelpunten aan te pakken en/of op te lossen. Waar mogelijk zijn de maatregelen meegenomen in het plan. Sommige maatregelen zijn nader te bepalen of uit te voeren. Hiernaast is een opsplitsing per pijler over welke knelpunten en maatregelen zijn opgehaald tijdens de werkateliers.

De eerste pijler gaat over het *Behoud van het familiestrand*. Belangrijk hierbij is om te weten wat de partijen definiëren als familiestrand. De Wassenaarse Slag als familiestrand is een simpel, laagdrempelig strand waar er veilig en sociaal kan gerecreëerd worden, zoals horeca, sport en spel. Bijna alle maatregelen zijn rechtstreeks verwerkt in het plan. Voorstellen zoals het langer openhouden van de reddingsbrigade of het al dan niet beprijzen van een bewaakte of beveiligde fietsenstalling dient nader bepaald te worden.
Als tweede pijler is er *Respect voor de natuur*. De voornaamste knelpunten hierbij is de (mogelijk extra) bezoekersdruk op het Nationaal Park Hollandse Duinen, menselijke invloeden op N2000-gebied en klimaatverandering. De informatieborden worden meegenomen in het plan voor het strand. De overige maatregelen dienen ook hier nader bepaald en uitgewerkt te worden met de betrokken partijen.

Ten derde hebben we de pijler *Duurzame mobiliteit*. Een aantal problemen gaat over het entreeplein dat slecht ingericht is voor fietsers en andere soorten mobiliteit maar ook i.v.m. veiligheid. Alle voorgestelde maatregelen zijn verwerkt in het plan.

Als vierde en laatste pijler is er Eigentijdse en inclusieve infrastructuur. De maatregelen voor deze pijler zijn allemaal voorstellen die onderzocht en uitgewerkt dienen te worden met de betrokken partijen.

De werkateliers zijn begeleid door beleidsmedewerkers van de gemeente (economie, verkeer, groen, erfgoed, beheer, veiligheid, recreatie). Een samenvatting van de themasessies is hiernaast weergegeven.
In de werkateliers hebben over diverse onderwerpen discussies plaatsgevonden, waarbij de medewerkers van de gemeente deze in een iteratief proces telkens vertaald hebben naar diverse oplossingen en inrichtingsvarianten. De variant waarover de meeste consensus bestaat is in deze visie verder uitgewerkt.

Persoonlijke gesprekken

Naast de werkateliers hebben met verschillende partijen gesprekken plaatsgevonden. Naast de gesprekken met de strandhoreca ondernemers en parkeerexploitanten, separaat aan de werkateliers hebben er ook gesprekken plaatsgevonden met Duinrell, de Ouderenbond en Stichting Gehandicapten Wassenaar. Ook heeft er een gesprek plaatsgevonden met bewoners uit Rijksdorp en De Kievit, de watersportverenigingen op het strand en de Reddingsbrigade. In deze gesprekken zijn de behoeftes van de verschillende partijen verkend, en waar mogelijk meegenomen in de visie.

1 BEHOUD FAMILIESTRAND

Sessie 1: 'Wat is nu eigenlijk een familiestrand?'
- Recreatie concentratiepunt
- Veilig, sociaal
- Ondernemers vormen ook een netwerk (calamiteiten)
- Definitie voor Wassenaar: simpel, laagdrempelig, tijdloos, kleinschalig, veilig en schoon
- Divers aanbod (soms speeltoestellen bij horeca, niet overal)
- Divers aanbod; kiosken en horeca
- Sportfaciliteiten horen ook bij familiestrand (surf/kite/zeilen)
- Geen overnachtingen of strandhuisjes

Sessie 2: maatregelen
- Duurzaam straatmeubilair
- Schoon, overzichtelijk strand (ook veilig)
- Meer palen met zakjes voor schoonhouden van het strand
- Reddingsbrigade langer open (nu tot 18:00uur, daarna gebeuren de ongelukken)
- Bewaakte fietsenstalling (beprijzen?)
- Bij de parkeerplaatsen dient altijd assistentie te zijn.
- Busparkeren: bij langsparkeren naast Parkeerterrein De Kuil?

2 RESPECT VOOR DE NATUUR

Sessie 1: knelpunten
- Extra aanbod bezoekers door woningbouw
- Strand wordt 'te schoon gemaakt' door beach cleanup (aanspoelsel laten liggen)
- Strandhuisjes: niet wenselijk (negatieve invloed Natura2000-gebied)
- Filevorming op De Wassenaarse Slag: negatieve invloed N2000-gebied
- Kabel uit zee (zee-windturbines) ongewenst door N2000-gebied
- Mogelijke nieuwe zoeklocatie van waterwinning d.m.v. putten Dunea
- Risico op duinbranden en beperkte mogelijkheden deze te blussen (N2000-gebied)
- Extra betreding van de mens door duinen
- Openbaar vervoer is voor natuur nadelig; nu natuurlijk gezoneerd

Sessie 2: maatregelen
- Faunapassages voor rugstreeppad en zandhagedis?
- Vuurwerk en open vuur verbieden in APV
- Met vrijwilligers frequent strand schoonmaken
- Strandcommunity opzetten; bv. voor schoonmaken strand
- Onderzoek naar rustzone bij Meijendel en Berkheide: wel passeren, niet recreeren (op het strand zelf)
- Communicatie via borden op de Slag + QR-code. I.c.m. huisstijl NPHD
- Doel: naast 'blauwe vlag' ook een 'groene wimpel' voor natuurlijk strand

3 DUURZAME MOBILITEIT

Sessie 1: knelpunten
- Beeldvorming: er staat 'altijd' file op De Wassenaarse Slag (realiteit: 3x per jaar)
- Wassenaarders komen nu niet op de fiets: geen bewaakte fietsenstalling en oplaadpunt electrische fietsen mist
- Diversiteit aan soorten fietsen, ook geen zonering huurscooters etc.
- Fietspad vanaf Scheveningen is doodlopend, maar niet herkenbaar
- Onoverzichtelijke situatie bij Duinoord en De Klip
- Venstertijden horeca wordt niet altijd gerespecteerd, menging vrachtwagens met strandgangers
- Strand is moeilijk te bereiken voor hulpdiensten bij drukte, i.v.m. dranghekken fietsen

Sessie 2: maatregelen
- Bewaakte fietsenstalling achter bebouwing Parkeerterrein Zeelust, incl. zonnepanelen en accu
- Oversteek bij Hotel Duinoord veiliger maken (diverse maatregelen)
- Doortrekken voetpad ipv parkeerplaatsen langs De Wassenaarse Slag
- Betere bewegwijzering voetpaden en fietspaden
- Laden en lossen: achter slagboom? Of laad en losstrook langer maken?

4 EIGENTIJDSE EN INCLUSIEVE INFRASTRUCTUUR

Sessie 1: knelpunten
- Geen openbaar vervoer van en naar het strand
- Brommobiels, scooters, motoren, huurscooters staan overal
- Er zijn te weinig sportvoorzieningen (surf/kite/zeilen)
- Reddingsboeien moeten (toch) wel komen, t.b.v. veiligheid
- Nu te kleine afvalbakken, veel zwerfvuil rondom de bakken
- Meer banken bij de strandopgang (in de huisstijl van NPHD)
- Betere bekendmaking t.b.v strandrolstoelen
- Informatieborden op en voor het strand beter positioneren, in 1 huisstijl. Nu hapsnap en overal

Sessie 2: maatregelen
- De BijBus kan rijden naar het strand
- Douche op het strand (naast watertappunt)
- Betere voorzieningen voor fietsen;bewaakte/beveiligde fietsenstalling met name voor electrische fietsen, i.c.m. met zonnepanelen en accu's
- Fietsmaatje (tandemfiets) wordt ingezet tbv ouderen en minder validen
- Kabouterpad, voor kleine kinderen met boswachter-certificaat
- Betaald parkeren op Meijendel voor meer spreiding in het gebied
- Infozuil combineren met activiteiten via QR-code / audiotour
- Promoten van natuur, rust, educatie
- Witte fietsenplan van/naar dorp

Doelen uit participatie, enquete en doelgroepenonderzoek

Uit verschillende onderzoeken, enquêtes, gesprekken en werkateliers zijn veel suggesties gedaan voor het verbeteren van het strand en de directe omgeving. Deze suggesties zijn te verdelen in:

1. Fysieke ingrepen
2. Organisatorische ingrepen

De meeste suggesties ondersteunen de visie om naast de huidige strandactiviteiten een nieuw, of extra, punt te creëren dat zich richt op natuurbeleving en duinrecreatie. Dit nieuwe punt kan helpen om bezoekers meer te verspreiden over het seizoen, zodat het drukte op het strand en in de duinen vermindert. Het doel is om een betere ervaring te bieden voor bezoekers van het strand en de duinen. Dit biedt ruimte voor diverse activiteiten en maakt het voor verschillende doelgroepen aantrekkelijker om het gebied te bezoeken.

De fysieke ingrepen richten zich voornamelijk op verkeerskundige aanpassingen en verplaatsing van voorzieningen. Een goed voorbeeld hiervan is het uitvoeren van een meer overzichtelijke kruising bij Hotel Duinoord, of het aanpassen van het rustpunt (nabij het watertappunt) achter de parkeerplaatsen tegenover Hotel Duinoord. Ook het toepassen van duurzaam straatmeubilair wordt hieronder verstaan. De herinrichting van De Slag waarbij bijvoorbeeld een uitbreiding van het fietsparkeren (bewaakt en onbewaakt), aangrengen van zonnepanelen, creëeren van een strandplein, etc. wordt hier uiteraard meegenomen.

De organisatorische ingrepen, zoals planologische en juridische aspecten (wijziging omgevingsplan, pachtovereenkomsten, etc.) of de exacte vorm van (gratis) bewaakte fietsenstalling worden in latere fase nader uitgewerkt zodra bestuurlijke besluitvorming heeft plaatsgevonden.

Naast deze ingrepen heeft de groep 7 van de Herenwegschool en Microsoft een bijzonder project gestart. Met hulp van Minecraft hebben de kinderen het stadsbestuur geholpen met de ideevorming rond de herinrichting van De Wassenaarse Slag. Een aantal onderwerpen die uit dit project naar voren zijn gekomen, zijn meegenomen in de visie en het plan. De voorgaande voorbeelden in de ingrepen zijn allen fysiek. Ook zijn in de werkateliers en uit de enquete een groot aantal organisatorische kansen aangegeven. Voorbeelden hiervan zijn het organiseren van een 'strandcommunity', het organiseren van een sportroute, duinensafari (onder begeleiding de flora en fauna van het strand en de duinen ontdekken), of een kabouterroute voor kinderen.

Er wordt onderzocht hoe het openbaar vervoer, of deelvervoer, naar De Wassenaarse Slag kan worden verbeterd. Hierbij wordt gedacht aan alternatieven zoals het aanbieden van huurfietsen of het opzetten van een busverbinding van Duinrell naar het strand. In plaats van opnieuw jaren onderzoek te doen, ligt de focus op het vinden van een lokaal touringcarbedrijf dat kan helpen met het organiseren van collectief vervoer tijdens drukke dagen. Dit zorgt ervoor dat bezoekers gemakkelijk en comfortabel naar het strand kunnen komen. Het doel is om een praktische oplossing te bieden die de bereikbaarheid van het strand vergroot en aansluit bij de wensen van de bezoekers.

Minecraftproject Herenwegschool

56 leerlingen van de groepen 7 van de Herenwegschool hebben gewerkt aan een Minecraft project welke plaats vond op De Wassenaarse Slag. Ze hebben gesproken met de huidige strandexploitanten. Daarna hebben zij een ideale strandwereld gemaakt in Minecraft. Hun visie is op 29 april 2021 gepresenteerd aan de raad. Veel van de onderstaande punten zijn verwerkt in de visie. De motie dd.6 juli 2021 is het College opgedragen de ideeen van de Herenwegschool te betrekken bij de visie.

De leerlingen hebben de (voor hen) belangrijkste veranderingen weergegeven:

1. Parkeerplaats de Kuil
Suggesties voor verbetering zijn onder andere het aanleggen van parkeerplaatsen voor mindervaliden, een busstandplaats en oplaadpalen voor elektrische auto's en fietsen. Een bord of stoplicht bij de Klip om het aantal vrije parkeerplaatsen aan te geven en verlichting boven elke parkeerplek kunnen de veiligheid verhogen. Achterin is een route naar de Surfclub en het strand richting Katwijk voorgesteld, in combinatie met de vrijheidsroute.
Dit voorstel is opgenomen in het plan.

2. Looppad naar de rotonde
Hier dienen speelplekken te komen, een rookvrije omgeving, diverse zitmogelijkheden maar ook ophaal- en wegbrengplekken. Het zou een mooi entree geven als er een aantal vlaggen wapperen (Bijvoorbeeld een Pride-vlag).
Dit voorstel is opgenomen in het plan.

3. Parkeerplaats Zeelust
Ook hier zijn elektrische oplaadpalen een aanvulling net zoals zonnepanelen. Deze locatie is prima om meer fietsenplekken te realiseren. Dit allemaal met natuurlijke hekken en natuurlijke materialen.
Dit voorstel is opgenomen in het plan.

4. Vleermuizenbunker
De oude bunker is nu ingericht als vleermuisbunker, het zou mooi zijn als die meer toegankelijk is. Behoud van natuur en dier is van belang, speciaal voor de vleermuizen. Een natuurroute die uitkomt bij de vleermuisbunker is zowel educatief als ontspannend. Informatie over de omgeving kan je d.m.v. een bord of QR-code geven.
Dit voorstel is opgenomen in het plan.

5. Natuurroute
Er moet een (wandel)natuurroute komen die De Kuil en de Vleermuisbunker verbindt. Deze route kan een uitkijktoren bevatten voor het spotten van dieren en mogelijk een oorlogsmuseum om het verhaal te vertellen. Langs de route komt een trekvlot bij het monument, met een voetgangersbrug over een meertje, wat een symbolische verbinding tussen vroeger en nu creëert. Daarnaast kan er een natuurwand worden aangelegd voor bijen en insecten, wat het respect voor de natuur benadrukt. Ook moeten er borden komen met informatie over dieren en natuur om meer bewustzijn te creëren. Er is aandacht nodig voor mensen die slecht ter been zijn. Het is belangrijk dat de natuurroute mogelijk in het plan wordt opgenomen, maar dit mag niet ten koste gaan van het Natura 2000-gebied.
Dit voorstel is opgenomen in het plan.

6. Monument
Ook een vrijheidsroute is een goede aanvulling op De Wassenaarse Slag. Dit loopt vanuit de Kuil en kan gecombineerd worden met een pad naar de Surfclub. Daarnaast zou een QR-Code (Verhaal in Engels, Duits, Frans en Nederlands) bij het monument moeten komen. Verder twee standbeelden rechts en links van het monument die (symbolisch) de gevallen oorlogshelden omarmen, zitplaatsen, vuilnisbakken. Eventueel hier het oorlogsmuseum.
Dit voorstel is opgenomen in het plan.

7. Strandopgang
Bij de rotonde zou een openluchttheater veel gezelligheid bieden. Verder kan er gekeken te worden naar de vuilnisbakken; mooier en meer. Voor de bezoekers is het gunstig als er kleedhokjes zijn met w.c. en eventueel douches. En een plek waar je SOS-bandjes kan krijgen (ouders kunnen hun telefoonnummer opschrijven). Bij Kiosken houten zitplekken en watertappunten. Halverwege een bord met informatie waaronder informatie over wat er gebeurt als je zomaar troep weggooit maar ook veiligheidsinformatie. En natuurlijk verlichting op de strandopgang.
Dit voorstel is opgenomen in het plan.

8. Reddingsbrigade
Vanuit de WRB dient een pad naar de zee te komen die ook bruikbaar is voor mindervaliden.
Dit voorstel is opgenomen in het plan.

9. Strand
Op het strand mooiere vuilnisbakken en een plek voor mindervaliden zodat zij met de rolstoel op/naar het strand kunnen. Herkenningspunten (zoals borden van Nijntje of kleuren) helpen de kinderen hun plek terug te vinden op het strand.
Dit voorstel wordt meegenomen in de uitwerking.

10. Strandtenten
Het zou goed zijn als ze zonnepanelen hebben.
Zonnepanelen worden momenteel voorgesteld bij parkeerterrein Zeelust.

11. Surfclub
De locatie leent zich voor een openluchttheater met activiteiten als Jazz en Sail. Daarnaast dienen hier meer zitplaatsen te komen zodat men rustig kan "chillen".
Dit punt is niet meegenomen in het plan,maar het is denkbaar dat een horecaexploitant dit zal oppakken.

12. Duingebied
Om meer te vertellen over De Wassenaarse Slag zou je ook een QR-code kunnen plaatsen aan het begin van de strandafgang. Hier kan je dan informatie krijgen over het duingebied.
Dit voorstel is opgenomen in het plan.

13. Ultieme suggestie:
Een helikopterplatform tussen de strandopgang en de WRB.
Deze aanpassing is niet meegenomen in het plan.

Visie: verbinden van ideeën, initiatieven en ambities binnen een visie

In een intensief traject met belanghebbenden, belangenorganisaties, bewoners en ondernemers zijn een groot aantal onderwerpen benoemd. Hierdoor ontstaat inzicht in urgentie, belang, regelgeving en ambities. Deze onderwerpen worden middels een dragende visie vertaald in verschillende ingrepen of maatregelen. In het navolgende hoofdstuk wordt de visie uitgelegd en gemotiveerd.

De strandvisie

De Wassenaarse Slag als recreatieconcentratie-punt aan de Nederlandse kust

Het strand van Wassenaar kenmerkt zich door een rustig, kleinschalig karakter binnen een waardevol Natura2000-gebied. Dit strand ligt in een natuurlijk overgangsgebied, dat rust biedt tussen de drukkere kustgebieden van Scheveningen en Katwijk. Waar Scheveningen en Katwijk brede boulevards en veel voorzieningen hebben, blijft het strand van Wassenaar juist een rustige, dorpse plek, op enige afstand van het centrum en andere voorzieningen.

Deze kwaliteit vormt een belangrijk uitgangspunt voor de visie en wordt verder versterkt. Al bij de rotonde van de Katwijkseweg wordt duidelijk dat bezoekers een bijzonder natuurgebied betreden. Het paviljoen bij de rotonde krijgt een nieuwe functie als 'toegangspoort' naar het strand, waar een mobiliteitshub komt voor bezoekers die hun auto willen parkeren en hun weg kunnen vervolgen per fiets of te voet om het duingebied op een natuurlijke manier te verkennen. Dit 'welkomstpunt' zal bezoekers ook kleinschalige horeca bieden en informatie over de vele educatieve, recreatieve en sportieve mogelijkheden in de Wassenaarse duinen, en het dient als een rustige en informatieve entree naar het gebied.

De kruising bij Hotel Duinoord kan verbeterd worden om het verkeer veiliger te laten doorstromen. De huidige parkeerplaats wordt toegankelijker door het weghalen van een op- en afrit, en de kruising zelf wordt verhoogd aangelegd, wat ervoor zorgt dat fietsers en automobilisten rustig het punt naderen. Dit bevordert de veiligheid voor iedereen.

Bij het Dunea-drinkwaterpunt aan het fietspad wordt het tappunt op een meer logische plek herplaatst, waardoor de verkeersstroom overzichtelijker wordt en minder wandelaars het fietspad hoeven te kruisen. Dit zorgt voor een prettigere ervaring voor zowel fietsers als wandelaars.

In deze visie wordt het familiestrand behouden en versterkt: een plek die uitnodigt tot ontspanning en recreatie, zonder dat het ten koste gaat van de natuurlijke rust en schoonheid van het duingebied.

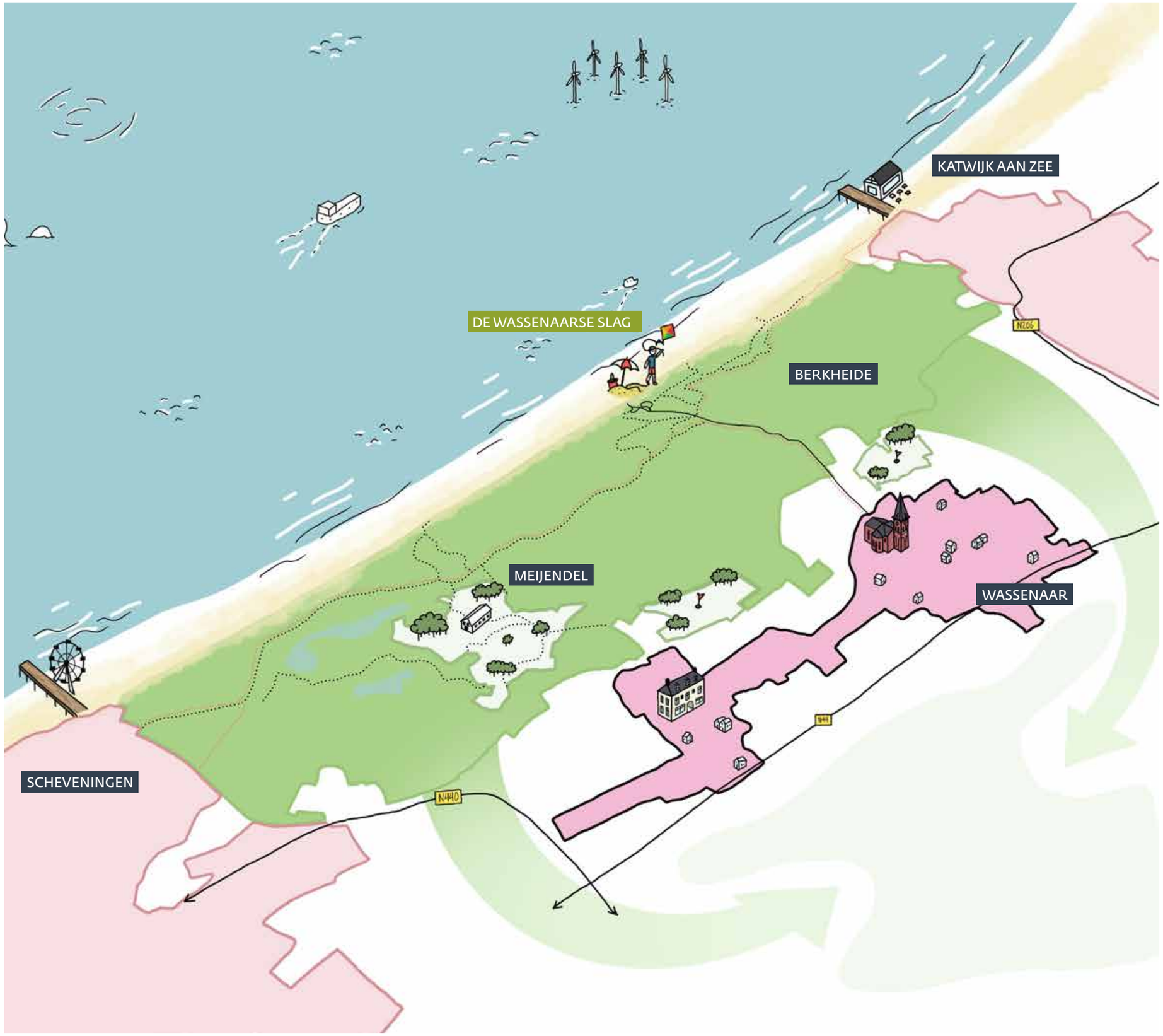

Ontwikkelen van een nieuw (duin)plein

In de visie ontstaat een duidelijke scheiding tussen het strandkarakter en het natuurlijke duinlandschap, waardoor twee afzonderlijke sferen worden gecreëerd. Het duingebied krijgt een natuurlijk vormgegeven plein, dat fungeert als ontmoetingsplek voor fietsers, wandelaars en strandbezoekers.

Dit plein biedt kleinschalige horeca met een gezond aanbod en beschikt over speelmogelijkheden en sportfaciliteiten, ontworpen voor gebruik door jong en oud. Samen met het bestaande openbare toilet en een compact informatiepunt van Nationaal Park Hollandse Duinen wordt dit plein een plek waar bezoekers kunnen verzamelen, pauzeren en hun route kiezen naar het strand of de duinen. Ook kan dit punt het startpunt zijn van een:

- Kabouterroute, waar kinderen en hun begeleiders de duinen intrekken om de natuur en het landschap op een actieve manier te beleven.
- Cultuurhistorische route, waar bezoekers langs bunkers, scheepswrakken, duinakkers, etc. kunnen wandelen. Dit kan middels een vrijwillige gids, maar ook via foldermateriaal of QR-code. Ook hier kan een Vrijheidsroute, gericht op het oorlogsverleden, aan toegevoegd worden.
- Sportroute, waarbij een sportinstructeur deelnemers begeleidt tijdens het sporten op het strand en door de duinen, zonder van de paden af te gaan. Denk hierbij aan bootcamplessen en fitness. Na het intensieve sporten is er uiteraard de mogelijkheid om een drankje te doen op het plein of bij een van de strandhoreca-tenten.
- Natuurroute, waar bezoekers van het natuurgebied informatie krijgen over de kwetsbare grijze duinen, of natuur op de zeereep. Net als bij de cultuurhistorische route kan dit middels een vrijwilliger, foldermateriaal of QR-code.
- Strandopruimroute, waarbij vrijwilligers zich verzamelen om het strand of de duinen schoon te houden. Dit initiatief is onderdeel van de ambitie om een community te creëren rondom het schoonhouden van het strand, geleid door het Zuid-Hollands Landschap. Er wordt gestreefd naar een 'Groen strand' als aanvulling op het Schone strand. De blauwe vlag (schoon strand) met de groene wimpel (groen strand) zal het plein sieren.

Het plein manifesteert zich hierdoor als een entreegebied waar wielrenners een tussenstop houden, ouderen met kinderen hun route starten, strandbezoekers over het plein naar het strand lopen, en sporters verzamelen. Hierdoor is het plein niet alleen op de drukste stranddagen een prettige plek om te verblijven, maar ook een ontmoetingsplek buiten de drukste dagen van het seizoen.

Het strandkarakter zal in uiterlijk niet veel afwijken van het huidige beeld. De strandhoreca blijft, na een verplaatsing van ongeveer 6 meter richting zee, in haar huidige aanbod bestaan. Speel- en sportvoorzieningen worden mogelijk gemaakt om het verblijf van gezinnen, sporters en jongeren te verlengen en beter te faciliteren. Daarnaast wordt de surfvereniging uitgebreid met extra opslagruimte, zodat deze aan haar behoeften kan voldoen. Deze uitbreiding zal ook planologisch mogelijk worden gemaakt. Hierdoor blijft het begrip 'familiestrand' duurzaam behouden.

Surfschool en zeilvereniging
Door twee containers toe te voegen bij de surfschool worden er 90 extra stalplekken toegevoegd en zorgt dit voor plaats voor 50 extra leden. Hierdoor kan er via een natuurlijk verloop de wachtlijst worden opgelost.

Recreatiespreiding
Het concept van scheiding tussen Strand- en Duinkarakter, met een aanvullend aanbod voor diverse doelgroepen zal spreiding van recreatie in de Wassenaarse duinen stimuleren. Momenteel is het Pannenkoekhuis in Meijendel nagenoeg de enige grote recreatieve trekker over het gehele jaar heen. Door een nieuwe ontmoetingsplek in de duinen toe te voegen, krijgt de bezoeker meer keuze. Recreatieve belasting van Meijendel wordt hierdoor beter verdeeld. Bezoekers van de Wassenaarse duinen worden niet alleen verspreid over verschillende locaties, maar ook in de tijd. Door voorzieningen te creëren die niet uitsluitend afhankelijk zijn van mooie dagen in het zomerseizoen, kunnen recreanten worden verleid om ook in het vroege voorjaar of late najaar De Wassenaarse Slag te bezoeken.
Met goede voorlichting over de kwetsbaarheid van de duinen en de markering van vaste routes worden recreanten begeleid. Hierdoor wordt, meer dan nu, voorkomen dat de natuur wordt aangetast.

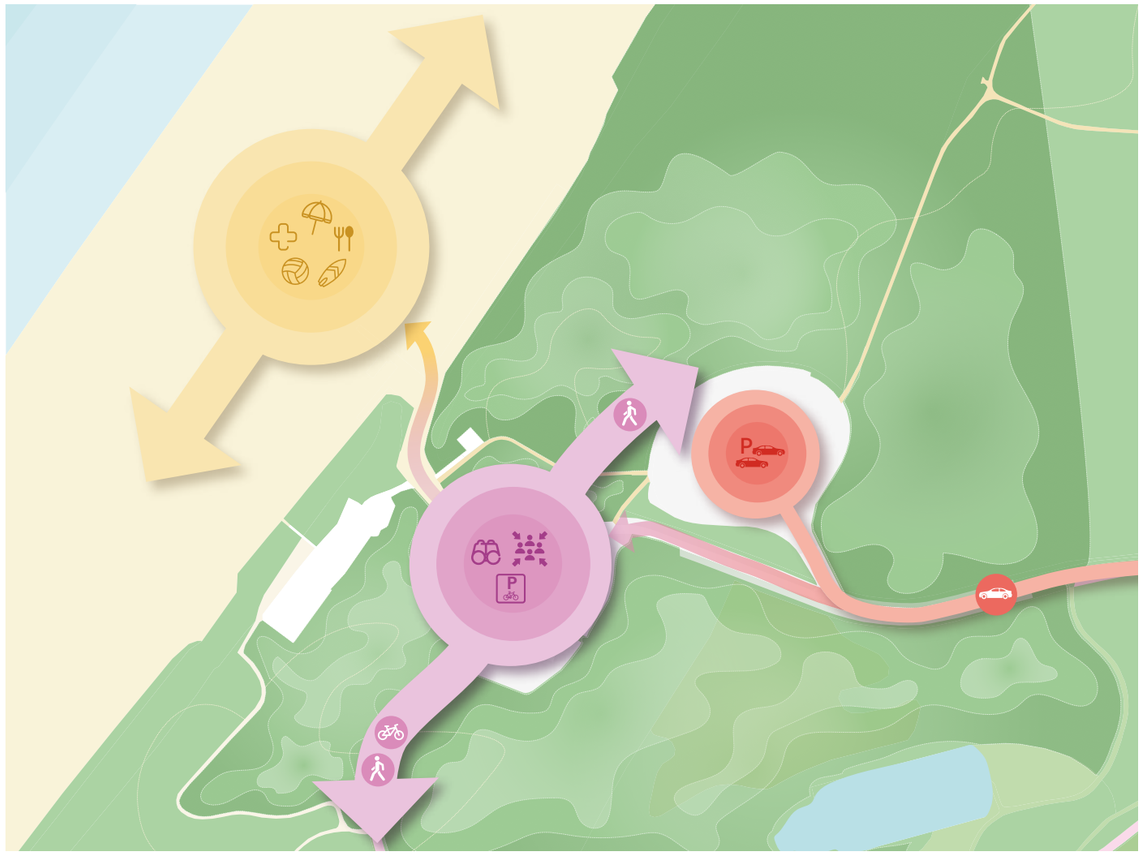

Bezoekers versus parkeerplaatsen
De Wassenaarse Slag is momenteel voornamelijk voor de bezoeker die met de auto komt ingericht. Twee relatief grote parkeerplaatsen en een rotonde domineren het beeld. Het concept van weleer is nog steeds duidelijk; de vrijheid om met de auto nagenoeg op het strand te komen.

Sinds de jaren 60 van de vorige eeuw is ook qua mobiliteit veel veranderd. Vooral in de laatste jaren is er een diversiteit van vervoer bij gekomen. Bakfietsen, citycars, electrische fietsen, speedilecs, fatbikes, deelscooters, etc. nemen tegenwoordig meer en meer de openbare weg over. Afstanden die voorheen minder geschikt waren voor de fiets kunnen middels deze nieuwe vormen van vervoer makkelijker genomen worden. Bij een nieuwe visie voor De Wassenaarse Slag hoort ook een nieuwe aanpak met betrekking tot de diversiteit aan vervoer. Met andere woorden; minder parkeerplaatsen hoeft niet te betekenen dat er minder bezoekers naar het strand zullen komen.

De huidige situatie biedt vooral redenen voor een bezoek aan het strand op zonnige dagen. Horeca en andere voorzieningen zijn uitsluitend gericht op strandbezoekers. Mensen komen voornamelijk op warme stranddagen; bij temperaturen onder de 20 graden Celsius zijn er weinig bezoekers, met uitzondering van enkele wandelaars of hondenbezitters. Dit zorgt voor pieken in de bezoekersaantallen en bijgevolg ook bij het parkeren. Een onderdeel van de strandvisie is om een programma te ontwikkelen dat ook in het voor- en najaar aantrekkelijk is, zodat er geen pieken meer zijn, maar een meer verdeeld, constant bezoekersaantal dat zal zorgen voor minder druk op natuur en mens. Door een 'duinplein' te creëren met kleinschalige horeca kunnen bezoekers De Wassenaarse Slag ook bij temperaturen onder de 15 graden Celsius blijven bezoeken. De Slag wordt hierdoor niet alleen aantrekkelijker tijdens zonnige zomerdagen, maar biedt ook een goed alternatief voor bezoekers die anders naar Meijendel zouden gaan.

De visie gaat uit van een andere parkeerbehoefte. Door toevoeging van programma verwachten wij dat in het voor- en naseizoen (met name in de weekeinden) meer bezoekers aangetrokken zal worden. De (auto-)parkeerbehoefte zal hierin kunnen voorzien, gezien het aantal behouden (auto-) parkeerplaatsen.

Wassenaar streeft naar een gezonde samenleving. Door voorzieningen voor fietsen, bakfietsen en andere vervoersmiddelen beter te faciliteren, zoals het creëren van meer stallingen, bewaakte stallingen en laadmogelijkheden, worden bezoekers van De Wassenaarse Slag gestimuleerd om vaker de fiets te pakken. Op piekdagen is er momenteel onvoldoende ruimte voor het aanbod aan fietsen. In het plan is daarom meer dan een verdubbeling van het aantal (fiets-)parkeerplaatsen voorzien. Daarnaast wordt er ruimte vrijgemaakt voor (elektrische) bakfietsen, elektrische citycars, fatbikes en dergelijke.

Net als bij de te verwachten parkeerbehoefte wordt hier uitgegaan van een gemiddeld hogere jaarlijkse bezetting van langzaam vervoer modaliteiten.

Grafiek 1: Autoparkeren, huidig en toekomstige verwachting

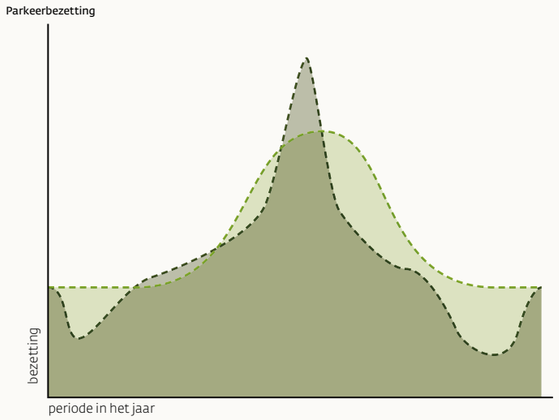

Grafiek 2: fietsparkeren, huidig en toekomstige verwachting

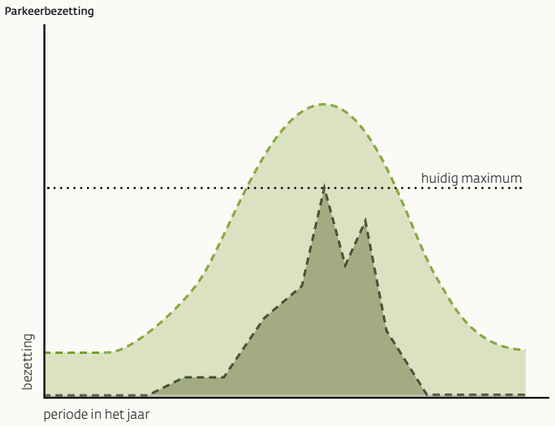

Legenda:
- - - - Prognose onder strandplan
- - - - Bestaande situatie (bij benadering)

De bovenstaande grafieken geven de huidige en verwachte parkeerbehoefte weer. De gegevens van het huidige gebruik zijn overgenomen uit het taxatierapport dat is uitgevoerd door Staatsbosbeheer. Uit deze cijfers is af te lezen dat 14 dagen per jaar een parkeerbehoefte is van minimaal 100%. Daarnaast zijn er 7 dagen met een behoefte van 65%. Het overgrote deel van het jaar, 316 dagen, kent een parkeerbehoefte van 10 - 25% van het beschikbare aantal parkeerplaatsen. Voor het aantal fietsparkeerplaatsen is geen berekening gemaakt door Staatsbosbeheer, maar de ervaring leert dat voor de fietsparkeerbehoefte nagenoeg dezelfde kengetallen gelden.

De visie uitgewerkt op De Wassenaarse Slag

Aandachtslocaties

Bij de werkateliers en tijdens individuele gesprekken is een grote diversiteit aan onderwerpen aan de orde gekomen. Deze onderwerpen richtten zich voornamelijk op drie verschillende 'aandachtslocaties'; rondom De Klip, als entree van het Nationaal Park Hollandse Duinen en het strand. De tweede aandachtslocatie dat vaak genoemd werd is de verkeerskundige problematiek nabij Hotel Duinoord. Hier kruisen fietsers, wandelaars en het autoverkeer elkaar wat tot onveilige situaties kunnen leiden. Het laatste punt is het gebied rondom de parkeerplaatsen en de vormgeving van het duinplein.

Per aandachtslocatie wordt er in de navolgende pagina's een globale opsomming gegeven van ingrepen en kansen. Deelgebied C, De Wassenaarse Slag, is uitgewerkt in een schetsontwerp waarbij het duinplein, parkeerplaatsen, fietsenstallingen, de strandopgang, etc. zijn vormgegeven. Om deze reden is Deelgebied C gevat in een apart hoofdstuk: Plan voor De Wassenaarse Slag.

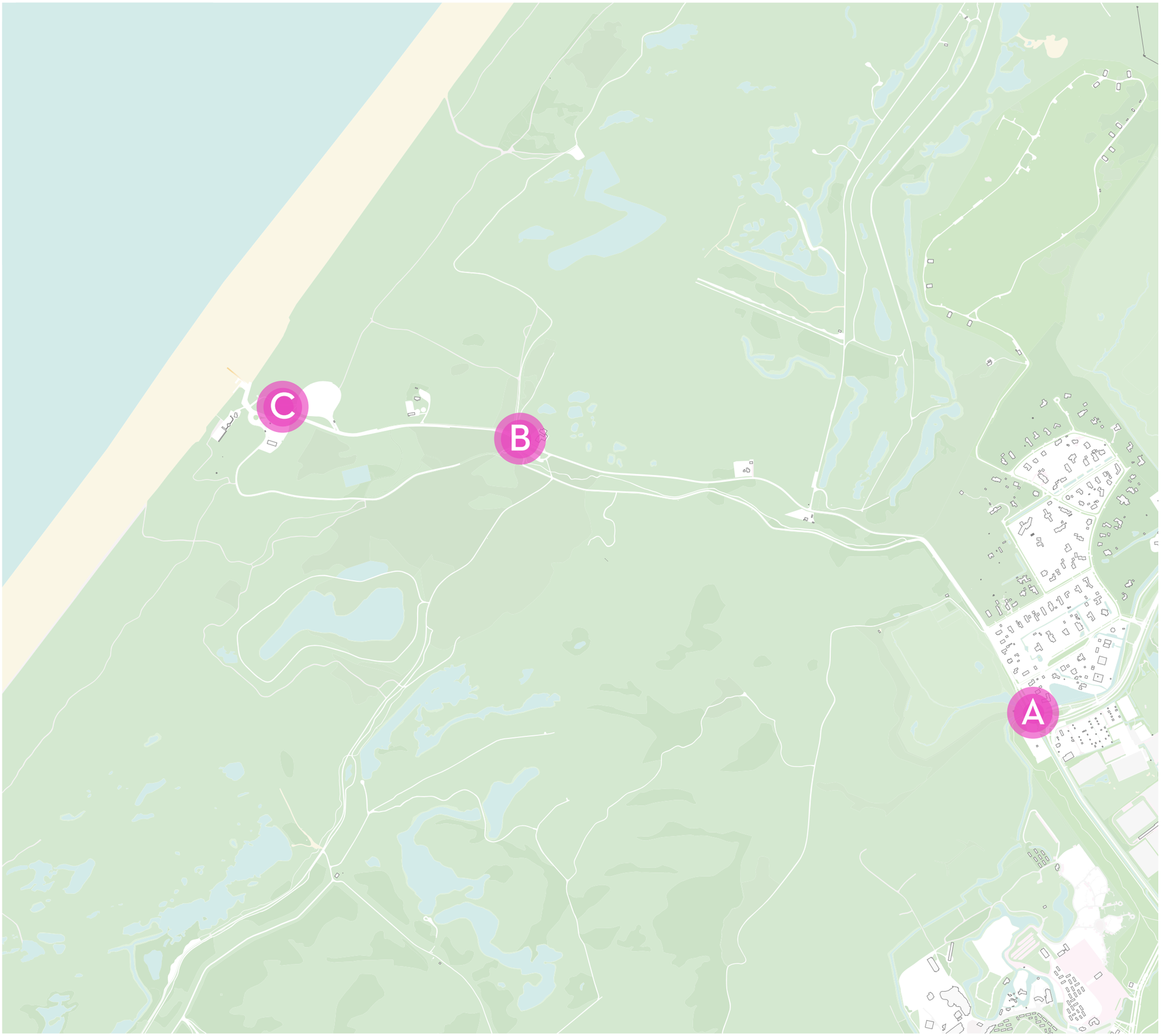

A. Rondom De Klip

Met het vertrek van Eetcafé De Klip ontstaat ruimte om een belangrijke verandering door te voeren aan het begin van De Wassenaarse Slag: de realisatie van een mobiliteitshub. Op dit knooppunt kunnen bezoekers kiezen uit verschillende vormen van mobiliteit, zoals fiets, openbaar vervoer en gedeelde mobiliteit. Dit maakt het gebied op een duurzame manier beter bereikbaar en vermindert de afhankelijkheid van de auto.

Bij de uitwerking van de voormalige locatie van De Klip zal gestuurd worden op een ontvangstcentrum en informatiepunt, waarbij info ingewonnen kan worden over het natuurgebied en bezoekers bewust gemaakt worden over het betreden van N2000-gebied. Het Nationaal Park Hollandse Duinen zal betrokken worden bij dit traject.

Daarnaast wordt aan het begin van De Wassenaarse Slag een natuurpoort geplaatst, ontworpen in de karakteristieke stijl van Nationaal Park Hollandse Duinen, met gebruik van hout en cortenstaal. Deze natuurpoort markeert de entree van het Natura 2000-gebied en benadrukt de bijzondere natuurwaarde van het gebied. Bezoekers worden er hier direct op gewezen dat ze een beschermd natuurgebied betreden.

Het doel van deze maatregelen is om de identiteit van De Wassenaarse Slag en Meijendel/Berkheide als onderdeel van Nationaal Park Hollandse Duinen te versterken en tegelijkertijd duurzame mobiliteitsmogelijkheden te bieden. Deze ingrepen dragen bij aan een betere beleving van het gebied, waarin natuur, recreatie en mobiliteit op een harmonieuze manier samenkomen.

Veilige verkeersafscheiding

De Poort van Constant - gemeente Amsterdam

Mobiliteitshub Diever

Legenda

- Verkeersveiligheid en bereikbaarheid
- Recreatie en natuurbeleving
- Familiestrand

Conceptvoorstel met mogelijke ingrepen rotonde Katwijkseweg/De Wassenaarse Slag

De Klip als toegangspoort

De Poort van de Slag markeert het begin van De Wassenaarse Slag en is ontworpen in de stijl van Nationaal Park Hollandse Duinen, met gebruik van duurzame materialen zoals hout en cortenstaal. Hierin kunnen silhouetten geperforeerd worden die in relatie staan tot De Wassenaarse Slag zoals natuur, strand... Deze natuurpoort dient als herkenbaar toegangspunt en laat bezoekers direct weten dat ze een beschermd Natura 2000-gebied betreden, waarmee het belang van natuurbehoud wordt benadrukt.

Naast de visuele functie creëert de poort een soepele overgang van de bebouwde omgeving naar het natuurlijke duinlandschap, wat bijdraagt aan een duidelijke en veilige toegang. Het versterkt de identiteit van De Wassenaarse Slag door bezoekers te laten zien dat ze zich in een uniek natuurgebied bevinden, en biedt een welkom dat de balans tussen toegankelijkheid en natuurbeleving benadrukt.

Met De Poort naar de Slag wordt de verbinding met de natuur direct zichtbaar en worden bezoekers uitgenodigd om het landschap met respect en aandacht te verkennen.

Referentie poort Cortenstaal

B. Rondom Hotel Duinoord

Rondom Hotel Duinoord is een aantal onoverzichtelijke en daardoor verkeers-onveilige situaties ontstaan. Twee locaties worden als onveilig ervaren: de fietsersoversteek over De Wassenaarse Slag en de kruising nabij het watertappunt van Dunea.

Voor de fietsersoversteek worden verschillende aanpassingen voorgesteld. Ten eerste wordt een drempel aangelegd, zowel voor fietsers als automobilisten. Dit zorgt ervoor dat beide verkeersdeelnemers moeten afremmen om comfortabel en veilig te kunnen passeren. Daarnaast verhoogt de drempel de attentiewaarde van dit punt. Binnen dezelfde aanpassing kan ook een veilige voetgangersverbinding worden aangelegd met een veilige afstand tot de rijbaan. De openbare parkeerplaats tegenover Hotel Duinoord, die momenteel twee opritten heeft, krijgt één gezamenlijke in- en uitrit om de oversteek veiliger te maken.

De andere onveilige situatie betreft de kruising bij het watertappunt. Momenteel bevindt het watertappunt met fietsenrek zich aan één kant van het fietspad, terwijl aan de andere kant een bankje en picknickgelegenheid zijn geplaatst. Dit leidt ertoe dat voetgangers onnodig het fietspad oversteken. In overleg met Staatsbosbeheer (grondeigenaar) en Dunea (eigenaar van het watertappunt) wordt deze locatie heringericht om het aantal oversteekbewegingen te verminderen.

** de maatregel voor verhoogde oversteek (drempel) is meegenomen in het krediet voor de asfalteringswerkzaamheden in 2025.*

Plan voor De Wassenaarse Slag

We streven er naar om een representatief plein te creëren dat verschillende ondersteunende functies biedt voor de strandganger én de bezoeker van het natuurgebied; de duinen.

Automobilisten kunnen kiezen om te parkeren bij parkeerterrein Zeelust of bij parkeerterrein De Kuil. Bij uitzonderlijke drukte kan zelfs uitgeweken worden in de bermen. Voor fietsers is het eindpunt duidelijk: vanaf het fietspad kan de fiets direct geparkeerd worden. Er is zowel onbewaakte als bewaakte fietsparkeerruimte. Het plein is ontworpen als wandelgebied en bevat kiosken, een servicepunt/ informatievoorziening en sport- en spelattributen. Vanaf het plein kunnen bezoekers kiezen voor een dagje strand, een sportactiviteit in groepsverband of een wandeling door de duinen.

Wandel- en fietsroute:
Fietsers kunnen De Wassenaarse Slag alleen bereiken via het fietspad aan de zuidzijde van het plangebied. Na de fietsenstalling is het plein ontworpen als wandelgebied, dat loopt tot aan de slagboom en de opgang aan de zeezijde. Tijdens bepaalde tijden en in geval van calamiteiten kunnen auto's en vrachtwagens het plein gebruiken.

Parkeren tweewielers:
Fietsers moeten afstappen voor het plein, waar de fietsroute eindigt. De stalen constructie van het gebouw dat er nu staat blijft bewaard en zal dienen als overdekte fietsenstalling. Bij deze fietsenstalling is ook plaats voor het parkeren van andere tweewielers zoals fatbikes, (deel-) scooters, bromfietsen, etc.

Autoparkeren:
Auto's kunnen geparkeerd worden op parkeerterrein De Kuil en op Zeelust. Mindervaliden krijgen een parkeergelegenheid aan de kop van de keerlus. De reddingsbrigade, politie, gemeente, etc. kunnen gebruik maken van 17 (langs)parkeerplaatsen. Bij heel grote drukte kunnen de parkeerplaatsen langs De Wassenaarse Slag worden gebruikt. Totaal zijn er maximaal 837 (auto-)parkeerplaatsen beschikbaar. De parkeerplaatsen zijn ten behoeve van het beschermen van het duinwater voorzien van asfalt.

Parkeeraantallen huidig:

198	(ca.) Fietsparkeerplaatsen
193	Parkeren haaks langs de weg
184	Betaald parkeren Zeelust, waarvan
8	Mindervalide parkeerplaatsen
561	Betaald parkeren De Kuil

Totaal autoparkeren huidig: 946

NB: tijdens de herasfalteringswerkzaamheden in 2025 zouden er 126pp verwijderd worden (parkeren langs De Wassenaarse Slag); na de werkzaamheden zouden er dus 820pp beschikbaar zijn.

Parkeeraantallen planvoorstel:

674	(ca.) Fietsparkeerplaatsen
37	Scooter parkeerplaatsen
17	Langsparkeren calamiteitenverkeer
103	(ca.) Betaald parkeren haaks langs de weg
144	Betaald parkeren Zeelust, waarvan
12	Mindervalide parkeerplaatsen
561	Betaald parkeren De Kuil

Totaal autoparkeren nieuw: 837

Het plan in concrete maatregelen

Alle aandachtspunten die hiervoor zijn besproken zijn zorgvuldig verwerkt in concrete maatregelen voor De Slag. Hieronder zijn deze maatregelen opgesomd, waarbij de kleur correspondeert met de pijler waar ze betrekking op hebben.

Legenda

1. Groene wimpel (natuurvriendelijk strand) en overige vlaggen (gemeentevlag, inclusievlag, etc.)
2. Ondergrondse afvalbakken
3. Verlengd toegangspad
4. Wc + douche
5. Strandborden: veiligheid, rolstoel, community, etc met QR-code
6. Informatie routing archeologie
7. Extra bankjes
8. Zendmast verplaatsen naar nader te bepalen locatie
9. Vleermuisvriendelijke verlichting
10. Start themaroutes vb.: WW II, kabouterpad… nog nader te bepalen
11. Waar nodig: afrastering voetpaden
12. Beeldkwaliteitsplan kiosken
13. Container
14. Wandelpad
15. Zonnepanelen + batterijen (businesscase nader uit te werken)
16. Bewaakt fietsparkeren + oplaadpunten fietsen
17. Parkeren andere tweewielers
18. Informatiepunt, extra wc, kiosk en opslag strandrolstoelen
19. Sport- en speeltoestellen (boot)
20. Sporttoestellen en uitkijkpunt
21. Beheerder fietsenstalling en parkeerterreinen
22. Overloop parkeerplaatsen
23. Langsparkeerplaatsen tbv calamiteitenverkeer
24. Standplaats voor bussen
25. Parkeerplaatsen invalide
26. Laden-en-lossenzone
27. Themaroutes nog nader te bepalen

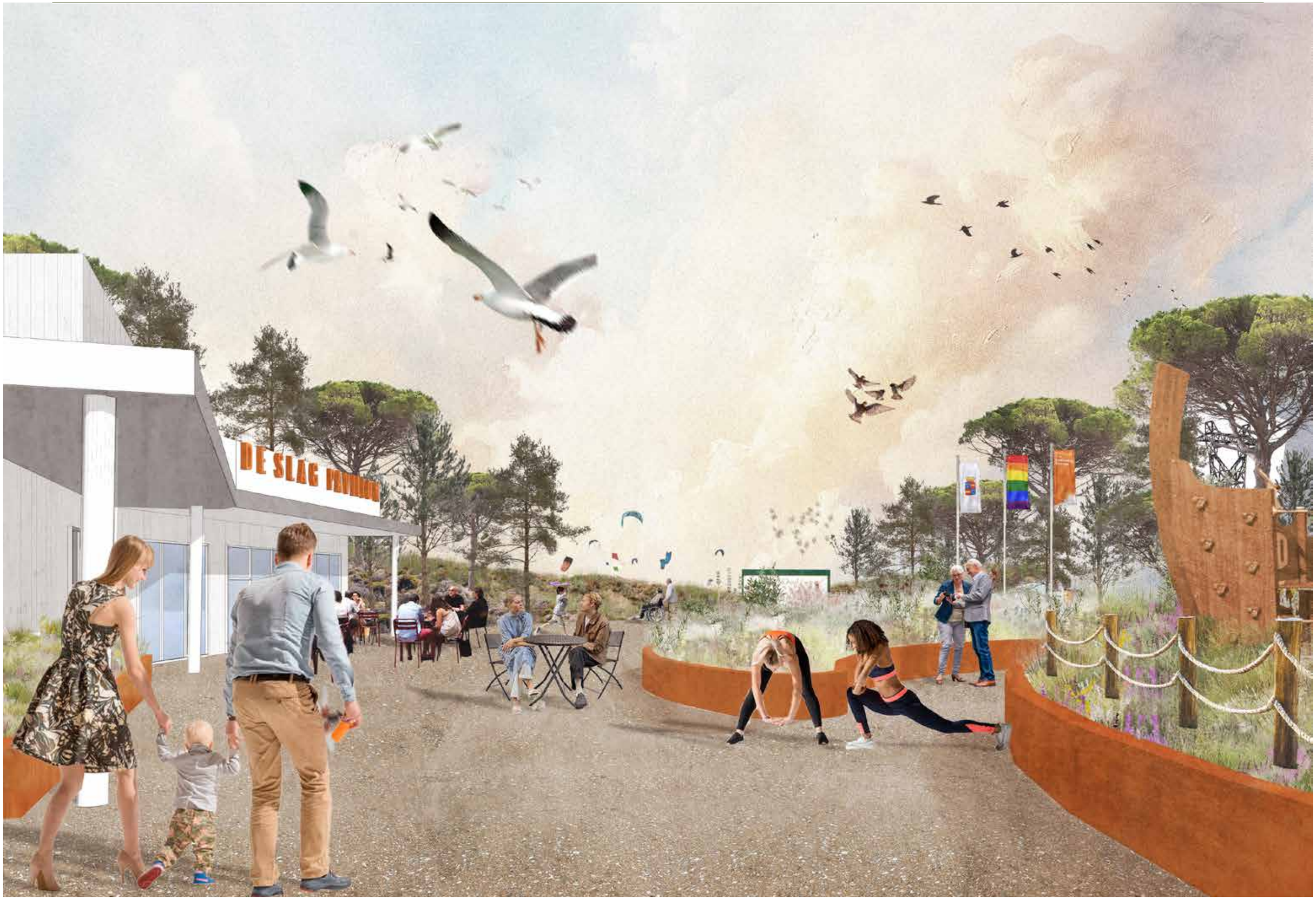
DE SLAG PAVILJOEN

Nadere toelichting

Bebordingen op het strand/bewegwijzering

We sluiten de bewegwijzering binnen het gehele projectgebied aan op de huisstijl van het Nationaal Park Hollandse Duinen. Zowel de informatieborden als de poorten, de banken, prullenbakken, etc. wordt afgestemd op deze huisstijl.

De bebording op het strand krijgt een centrale, duidelijke plek bij de entree van het strand. Net voor en in de bocht van de opgang worden alle bebordingen geconcentreerd, zodat in één oogopslag duidelijk is waar informatie gevonden kan worden. Ook kan middels QR-codes nadere informatie, of andere talen, op internet verwezen worden.

Naast informatie wordt een bord geplaatst waar watersport mag plaatsvinden (en waar uitdrukkelijk niet). Dergelijke bebording dient ook de markering op het strand weer te geven vanaf welk punt watersport mag plaatsvinden.

Parkeren en mobiliteit

Als onderdeel van de strandvisie is een nieuwe visie op de mobiliteit uitgewerkt. In de verschillende delen van de visie wordt hierop ingegaan, waarbij dit in de inrichtingsplannen plannen verder is uitgewerkt. Een gratis bewaakte fietsenstalling en voorzieningen bij de Klip zijn hiervan onderdeel. Ook zijn nieuwe plannen voor het parkeren uitgewerkt.
Hierbij de voorstellen voor een nieuwe inrichting op een rij:

- Op Zeelust wordt een plein met voorzieningen aangelegd, hierdoor wordt het parkeerterrein kleiner (zie de tabel hiernaast voor een ovezicht van de nieuwe parkeeraantallen).

- Langs de toegangsweg (de Slag) worden aan de noordzijde de haaksparkeerplaatsen verwijderd ten behoeve van een wandelpad dat hotel Duinoord verbindt met het strand. Tussen wandelpad en rijbaan worden 17 langsparkeerplaatsen gerealiseerd ten behoeve van politie, reddingsbrigade, gemeente, etc.

- In de asfalteringswerkzaamheden zouden aanvankelijk de haaksparkeerplaatsen verwijderd worden. Ten behoeve van de parkeeropvang tijdens piekdagen is ervoor gekozen deze parkeerplaatsen te behouden. Deze parkeerplaatsen worden uitsluitend tijdens de piekdagen open gesteld.

- Voor een betere doorstroming van het verkeer en een rustiger beeld van het gebied worden de slagbomen, hekwerken en kettingen verwijderd. Betaling zal plaatsvinden door middel van een geavanceerd systeem met kentekenregistratie, te koppelen aan de diverse parkeerapps cq. met facturatie door de gemeente.

De bezoeker van De Wassenaarse Slag komt vanwege de kwaliteit van het strand en de omringende natuur, de familiesfeer en het gevoel van veiligheid. Betaald parkeren en het instrument van beprijzen is een manier om te sturen in het aantal bezoekers dat met de auto De Wassenaarse Slag bezoekt. Hieronder worden voorstellen gedaan m.b.t. het betaald parkeren:

- Het betaald parkeren blijft gehandhaafd en de gemeente neemt het beheer van het betaald parkeren op zich.

- Voorgesteld wordt, de volgende marktconforme tarieven te hanteren:
  - Van 1 maart tot 31 oktober € 2,50 per uur en € 15,- per dag (van 8 tot 21 uur)
  - Van 1 november tot 28/29 februari €1,50 per uur en € 5,- per dag (van 8 – 21 uur, ter voorkoming van overlast door langparkeerders)
  - Parkeren 's nachts is verboden

- Zo blijft er een financiële prikkel om de auto eens te laten staan en met de fiets naar het strand te komen (er komt tenslotte een gratis bewaakte fietsenstalling)

- Een ontheffing (of parkeervergunning) voor inwoners van Wassenaar; nu bedraagt het tarief hiervoor € 200,- per jaar

Een overzicht van de nieuwe parkeeraantallen:

674	(ca.) Fietsparkeerplaatsen
37	Scooter parkeerplaatsen
17	Langsparkeren calamiteitenverkeer
103	(ca.) Betaald parkeren haaks langs de weg
132	Betaald parkeren Zeelust
12	Mindervalide parkeerplaatsen Zeelust
561	Betaald parkeren De Kuil

Totaal autoparkeren: 837 parkeerplaatsen

Gratis bewaakte fietsenstallingen
Wat betreft het fietsparkeren wordt van 1 maart tot 31 oktober, tussen 8 uur en 20 uur bewaakt parkeren, alsook tussen 1 november tot 28/29 februari in het weekend en op feestdagen tussen 10 en 16 uur.
De gratis bewaakte fietsenstalling zal ertoe bijdragen dat meer mensen met de fiets (of compacte elektrische vervoersmiddelen als city-cars, fatbikes en luxe bakfietsen) het strand bezoeken. Dit zal leiden tot minder autoverkeer. Voordeel is ook dat racefietsen en mountainbikes niet langer op de terrassen bij de paviljoens hoeven te worden gestald.

Wassenaar-vignet
De gemeenteraad heeft middels een motie de wens uitgesproken om te onderzoeken of een systeem waarbij bezoekers een tijdelijke parkeervergunning aanschaffen, haalbaar en wenselijk is voor bezoekers van De Wassenaarse Slag.

Een voorbeeld hiervan is het 'Texelvignet', dat in Texel al enkele jaren in gebruik is. Bewoners met een auto kunnen op Texel een relatief goedkoop jaarlijks vignet aanschaffen voor € 30,-. Recreanten en bezoekers hebben de keuze uit een dagkaart (€ 10,-) of een weekkaart (€ 20,-). Dit vignet is niet verplicht op Texel; bezoekers kunnen ook per uur betalen voor € 2,50.

Er dient per uur te worden betaald, met een maximum bedrag per dag (ter vervanging van de dagkaart). De invoering van een parkeervignet (naar het voorbeeld van Texel) is ook mogelijk indien de gemeente de parkeervoorzieningen zelf exploiteert. Bezoekers kunnen dan vooraf, een week, maand of jaarkaart bij de gemeente afnemen. Het nieuwe parkeerbeleid voor De Wassenaarse Slag zal worden uitgewerkt als onderdeel van de op een later moment door de raad vast te stellen Nota Parkeerbeleid en de Verordening Parkeerbelasting voor De Wassenaarse Slag.

Inclusie

Bij elke ingreep in de openbare ruimte is het van groot belang dat deze ruimte voor iedereen voldoende toegankelijk is. Vooral voor mensen in een rolstoel of mensen die minder goed ter been zijn kan een bezoek aan het strand een uitdaging zijn. Er wordt veel waarde gehecht aan het toegankelijk maken van het strand en de duinen, zodat ook mensen met een beperking en ouderen op een toegankelijke manier van deze gebieden kunnen genieten. In het plannen wordt rekening gehouden met:

1. Verlengd toegangspad naar zee
Een toegankelijk pad eindigend op een ruimte bij de hoogwaterlijn waarop mensen in een rolstoel naar de zee kunnen kijken.

2. Rolstoelvriendelijke inrichting
De horeca-exploitanten worden gestimuleerd om een rolstoelvriendelijke inrichting te creëren.

3. Wc en douche
Een wc en douche op het strand dragen bij aan inclusie door het toegankelijk maken van basisvoorzieningen voor iedereen, ongeacht fysieke beperkingen. Voor mensen met een lichamelijke beperking of mobiliteitsproblemen is het essentieel dat deze faciliteiten rolstoeltoegankelijk zijn. Zo hoeven ze zich geen zorgen te maken over het vinden van geschikte sanitaire voorzieningen.

4. Informatieborden
Momenteel zijn er strandrolstoelen, maar tijdens de werksessies is gebleken dat niet algemeen duidelijk is dat deze te reserveren zijn. Bij de informatieborden, en bij de invalideparkeerplaatsen, zal hier aandacht aan worden besteed. De strandrolstoelen zullen verkrijgbaar zijn bij het informatiepunt. Naast de reguliere bewegwijzering worden op verschillende punten borden aangebracht die aangeven waar het dichtstbijzijnde toilet zich bevindt, inclusief loop- of fietstijden. Bezoekers die slecht ter been zijn, kunnen zo een betere inschatting maken.

5. Extra invalideparkeerplaatsen
Er komt 50% meer invalideparkeerplaatsen bij Zeelust; van 8 naar 12 invalideparkeerplaatsen.

6. Begaanbare strandopgang
Bij de herinrichting van de strandopgang wordt rekening gehouden met een of meerdere 'rustpunten'; dit zijn vlakke delen in de helling waar rolstoelen een rustpunt hebben op de helling. Er worden ook zitbankjes met leuningen waterpas geplaatst op de helling. De opgang wordt zo lang mogelijk gemaakt, zodat de hellingshoek zo flauw mogelijk kan worden uitgevoerd.

7. Snoeien bij uitkijkpunt
Het uitkijkpunt op de duinen, kijkend over het strand, is niet optimaal voor mensen die niet kunnen staan. Door de hoge duin tussen uitkijkpunt en het strand is de zee niet ervaarbaar. Er wordt met Dunea in gesprek gegaan om te onderzoeken of het duin hier iets afgevlakt kan worden.

8. Extra toilet en opslag
Het toevoegen van een extra (invalide)toilet bij het informatiepunt, zou de toegankelijkheid en het comfort voor strandbezoekers aanzienlijk verbeteren. Door een extra toilet op deze locatie te plaatsen, maakt het voor zowel gezinnen als oudere bezoekers, en mensen met een beperkte mobiliteit, makkelijker om snel en gemakkelijk gebruik te maken van sanitaire voorzieningen. Bovendien vergroot het de capaciteit van de huidige voorzieningen, waardoor lange wachttijden worden voorkomen, vooral tijdens drukke zomerdagen. Ook wordt bij dit informatiepunt een opslagplaats voorzien voor de strandrolstoelen.

9. Informatiepunt
Dit informatie- en onthaalpunt kan fungeren als centraal aanspreekpunt voor informatie over het strand, de faciliteiten en de omgeving voor zowel lokale bewoners als bezoekers. Het biedt bezoekers niet alleen de mogelijkheid om vragen te stellen over routebeschrijvingen, evenementen of activiteiten, maar ook om informatie te krijgen over veiligheid, toegankelijkheid en andere voorzieningen. Daarnaast kan het onthaalpunt dienen als een plek waar mensen terecht kunnen voor lokale kaarten, brochures of uitleg over het gebruik van strandfaciliteiten, zoals het huren van strandstoelen of het gebruik van sanitaire voorzieningen. Het toevoegen van een dergelijk punt verhoogt de gastvrijheid en zorgt voor een georganiseerde en goed geïnformeerde strandervaring.

10. Oplaadpunten fietsen en andere tweewielers
Het installeren van oplaadpunten voor elektrische fietsen op het plein nabij het strand is een belangrijke stap in het bevorderen van inclusieve en duurzame mobiliteit. Deze oplaadpunten maken het voor een breed scala aan bezoekers, van jonge gezinnen tot ouderen en mensen met een beperking, mogelijk om gemakkelijk met de fiets het strand te bereiken. Elektrische fietsen bieden een toegankelijke manier van vervoer voor mensen die anders misschien niet in staat zouden zijn om een langere afstand te fietsen, zoals ouderen of mensen met mobiliteitsbeperkingen. Dit bevordert niet alleen de toegankelijkheid van het strand, maar stimuleert ook duurzame vervoerskeuze.

11. Parkeren andere tweewielers
Het aanbieden van specifieke parkeerplaatsen voor tweewielers, zoals (deel)scooters, fatbikes,bromfietsen, etc. draagt bij aan een inclusieve en toegankelijke ervaring voor alle bezoekers. Deze vervoersmiddelen bieden een oplossing voor mensen die niet met de reguliere fiets naar het strand kunnen komen, bijvoorbeeld vanwege fysieke beperkingen of een langere afstand. Door het creëren van goed georganiseerde parkeerfaciliteiten voor deze tweewielers wordt het voor een breder publiek mogelijk om het strand comfortabel te bereiken. Bovendien draagt het bijdragen aan een nette en veilige parkeerplek voor deze vervoersmiddelen bij aan een ordelijke en gastvrije omgeving.

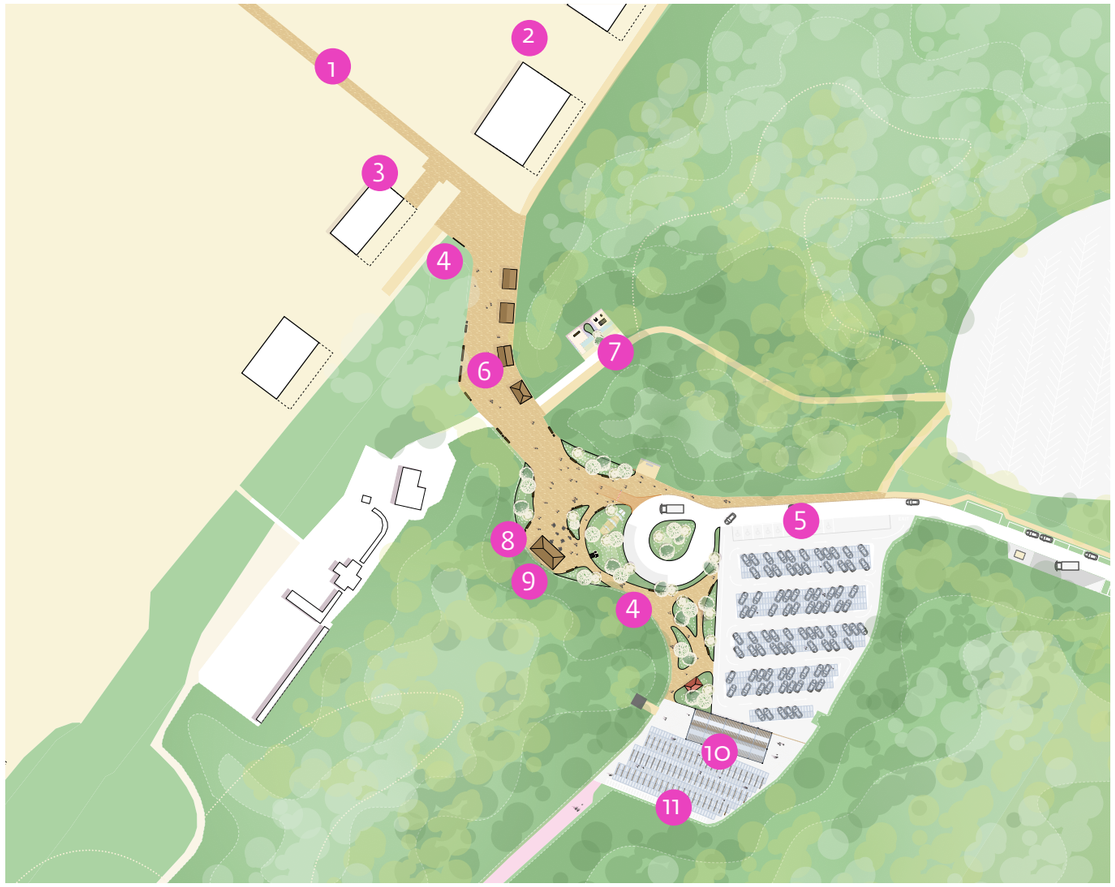

Planologische borging

De herinrichting van De Slag heeft tot gevolg dat het planologisch kader aangepast dient te worden. Het voorstel voor een nieuw paviljoen op De Slag wordt ook in het omgevingsplan geborgd.
Bij het aanpassen van het omgevingsplan zal ook de mogelijkheden voor winterstalling van de strandhoreca worden herijkt. De nieuwe inrichting van parkeerplaats Zeelust heeft tot gevolg dat hier geen winterstalling meer mogelijk zal zijn. Alle stallingen (in totaal 1.630 m²) worden op De Kuil voorgesteld. In overleg met de horeca-exploitanten en eigenaren van de opstallen, worden nieuwe contouren vastgesteld.

Ook kan het omgevingsplan worden aangepast op de huidige realiteit. De surfvereniging bijvoorbeeld staat sinds jaar en dag buiten de bestemmingsmatige contouren van bebouwing op het strand. Dit kan direct bij de aanpassing van het omgevingsplan worden meegenomen.

Surfvereniging en zeilschool

Tijdens de werksessies met de verschillende stakeholders is naar voren gekomen dat er grote behoefte is aan extra opslagcapaciteit van materieel van de surfvereniging. Momenteel is er een lange wachtlijst, maar door gebrek aan opslagcapaciteit en was- en douchevoorziening is uitbreiding van de vereniging niet of nauwelijks mogelijk. Omdat sport een onderdeel is van het concept 'familiestrand' zal medewerking verleend worden aan uitbreiding.

Ook de zeilvereniging heeft behoefte aan uitbreidingsmogelijkheden (extra ruimte voor opslag e.d.). Dit zal ook worden gefaciliteerd.

Strandhoreca en kiosken

Verplaatsen strandhoreca en kiosken

In verband met de geplande kustversterking is het Hoogheemraadschap van Rijnland, als bevoegd gezag van de zeewering, een project gestart waarbij alle bebouwing en voorzieningen op het strand richting de zee moeten worden verplaatst. Voor Wassenaar betekent dit dat de strandbebouwing ongeveer 6 meter naar voren verplaatst moet worden. Dit verplaatsen is nodig om de kustlijn te versterken en beter bestand te maken tegen toekomstige weersinvloeden.

De kosten voor deze verplaatsing zijn voor rekening van de exploitanten en omvatten het verplaatsen van nutsvoorzieningen zoals riool, water en elektriciteit. De verplaatsing moet uiterlijk 1 maart 2025 voltooid zijn vanwege de planning van de kustversterkingswerkzaamheden. Hierdoor is het noodzakelijk om met deze exploitanten nieuwe huurovereenkomst aan te gaan.

Ook de strandopgang zal door de aanpassingen aan de duinen enigszins verschoven moeten worden. Dit aspect wordt meegenomen in de nieuwe huurvoorwaarden en contracten die met de ondernemers worden opgesteld.

Winteropslag strandhoreca

Tijdens de winterperiode, als alle opstallen van het strand zijn verwijderd, wordt gebruik gemaakt van ruimte op beide parkeerplaatsen. Deze ruimtes zijn ook in het huidige omgevingsplan opgenomen.
Bij de herinrichting van de Slag heeft dit tot gevolg dat de contouren voor opslag niet meer accuraat zijn, danwel niet meer als opslagruimte beschikbaar. Nadat een definieve keuze is gemaakt, kunnen nieuwe contouren worden afgesproken die planologisch geborgd zullen worden. Deze exacte locatie(s) zullen met de exploitanten worden afgestemd.

Uit te werken

In de visie wordt een aantal concrete voorstellen gedaan voor een toekomstbestendige Wassenaarse Slag. Na vaststelling van de visie worden deze nader uitgewerkt. Voor de investering is een stichtings-kostenraming opgesteld.

Strandveiligheid

In de werksessies is naar voren gekomen dat de veiligheid op het strand op de momenten dat de reddingsbrigade aanwezig is, voldoet. Echter, wanneer de reddingsbrigade niet (meer) op het strand aanwezig is, kunnen uiteraard ook ongelukken voorkomen. Daarom worden gesprekken gevoerd met de reddingsbrigade om de openingstijden meer af te stemmen op de tijden waarop grote groepen mensen nog aanwezig zijn op het strand. Verruiming van de tijden kan hierbij een optie zijn. Ook worden drie reddingsboeien op het strand geplaatst om, als de reddingsbrigade niet aanwezig is, snelle hulp te kunnen bieden. De gemeente zal de 'Strandapp' verder doorontwikkelen, waarbij snel antwoord gevonden kan worden op vragen en kan direct contact gezocht worden met nooddiensten op momenten dat daarom gevraagd wordt.

Het spreekt voor zich dat op De Wassenaarse Slag, inclusief het duinplein, verlichting niet kan ontbreken. Bij de keuze van de verlichting zal rekening gehouden worden met vleermuizen. Een 'Batlamp' geeft licht dat niet schadelijk is voor de vleermuizen.

Ook worden 'droge blusleidingen' aangelegd voor verbetering van de brandveiligheid van de duinen nabij de strandhoreca, alsook de horeca zelf. Deze 'droge blusleidingen' worden meegenomen in de zeewaardse verplaatsing van de strandhoreca.

Beeldkwaliteit

Wassenaar ambieert om gezien te worden als een 'Landgoed aan Zee' zoals uitgedrukt in de structuurvisie. Uit de enquête, werkateliers en gesprekken met stakeholders blijkt dat de uitstraling van De Wassenaarse Slag hier momenteel niet op aansluit. Kiosken, parkeerplaatsen, meubilair en paviljoens hebben ieder een eigen stijl die niet op elkaar aansluit en niet allen zijn even goed onderhouden. Badplaatsen zoals Katwijk en Noordwijk hebben een beeldkwaliteitsplan dat zorgt voor een uniforme, nette uitstraling die het strandgevoel uitstraalt. De Wassenaarse Slag moet een recreatiepunt worden waar men komt voor het strand, de prachtige natuur en de bijpassende horeca- sport- en spelfaciliteiten. Stijlopties zullen onderzocht en geïmplementeerd worden. Gedacht wordt aan een eenduidige en natuurlijke uitstraling (hout) waarbinnen voldoende ruimte is voor variatie dat past binnen de strandcultuur van Wassenaar. Het Stijlenboek van Nationaal Park Hollandse Duinen geven een compleet beeld van toe te passen elementen en materialisatie.

Betere nutsvoorzieningen

Een terugkerend probleem voor exploitanten is de beperkte beschikbaarheid van elektriciteit en waterdruk. Beide nutsvoorzieningen zijn momenteel, vooral op drukke stranddagen, ontoereikend. Omdat er relatief weinig behoefte is aan drinkwater op grote afstand van het dorp, ziet de drinkwaterleverancier geen reden om de capaciteit te vergroten. Om in de elektriciteitsbehoefte te voorzien, wil de gemeente de aanleg van een zonnepanelendek met buurtaccu op een van de parkeerterreinen mogelijk maken. Hierover vinden nog gesprekken plaats. Hiermee kunnen ondernemers gezamenlijk extra capaciteit realiseren voor duurzame stroomopslag.
In de volgende pagina's wordt nader ingegaan op de haalbaarheid van een zonnepanelendek.

Openbare voorzieningen en het verbeteren van de toegankelijkheid

Momenteel is De Wassenaarse Slag nagenoeg eenzijdig ingericht om met de auto naar het strand te gaan. In de werksessies is naar voren gekomen dat meerdere malen getracht is om met concessiehouders afspraken te maken voor een reguliere busverbinding tussen het strand en het dorp. Helaas is deze lijn niet haalbaar gebleken. Door de filevorming bij drukke dagen is een pendelbus ook geen mogelijkheid omdat deze ook de hinder ervaart. In het verleden heeft op drukke dagen een strandtrein tussen Duinrell en het strand gereden. Vanwege het beëindigen van subsidie is dit alternatief gestrand.

Mobiliteitshub

Uit de enquête blijkt dat er nauwelijks tot geen behoefte is aan het gebruik van parkeerhubs in het centrum voor een strandbezoek. Maar met het vertrek van Eetcafé De Klip ontstaat de mogelijkheid om aan het begin van De Wassenaarse Slag een mobiliteitshub te creëeren.

Een mobiliteitshub is een centraal knooppunt waar verschillende vormen van vervoer samenkomen en makkelijk met elkaar worden verbonden. Het is een slimme infrastructuur die verschillende mobiliteitsoplossingen – zoals openbaar vervoer, deelfietsen, deelauto's, elektrische steps en andere vormen van duurzaam vervoer – combineert op één locatie. Dit maakt het voor gebruikers eenvoudiger om van de ene manier van transport naar de andere over te stappen.

Er zijn ook voordelen aan verbonden:

- Duurzaam en efficiënt:
Door meerdere vervoersopties bij elkaar te brengen, wordt het gebruik van privéauto's verminderd, wat bijdraagt aan een lagere CO_2-uitstoot en minder verkeersdrukte.

- Gemak en flexibiliteit:
Gebruikers kunnen snel en gemakkelijk wisselen van vervoersmiddel, afhankelijk van hun bestemming en voorkeur, zonder de noodzaak voor lange reistijden of lange wachttijden.

- Toegankelijkheid:
Mobiliteitshubs zijn vaak strategisch gelegen op knooppunten zoals treinstations, busstations of drukke stadscentra, waardoor ze goed bereikbaar zijn voor een breed publiek.

- Kostenbesparend:
In plaats van te investeren in een eigen auto of parkeerplaatsen, kunnen gebruikers gebruik maken van deelmobiliteit en besparen op kosten van bezit, onderhoud en brandstof.

- Verhoogde bereikbaarheid:
Mobiliteitshubs verbeteren de bereikbaarheid van minder goed verbonden gebieden door flexibele mobiliteitsopties aan te bieden die moeilijk te bereiken locaties met elkaar verbinden.

Kortom, mobiliteitshubs maken het makkelijker om duurzaam en efficiënt naar het strand en andere plekken te reizen, met als resultaat minder verkeersdrukte, lagere kosten en een schoner milieu.

Winterstalling paviljoens

Voor de winteropslag van enkele paviljoens is ruimte nodig. In het huidige omgevingsplan is deze ruimte opgenomen op Zeelust (locatie van de huidige jaarkaarthouders) en in mindere mate in De Kuil. Omdat parkeerterrein Zeelust wordt heringericht, waarbij het meest zuidelijke deel van het terrein wordt ingericht als fietsparkeerplaats, is in de nieuwe situatie geen ruimte meer voor winteropslag en zal de benodigde 1.630 m² winteropslag worden geplaatst in De Kuil. Het onderstaande voorstel zal worden verwerkt in het nieuwe omgevingsplan.

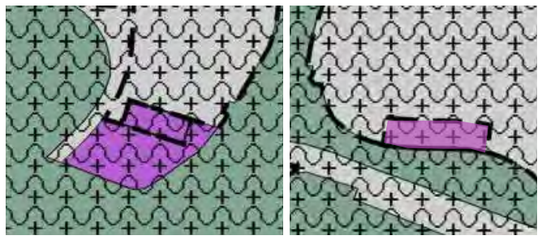

huidig omgevingsplan; reservering voor winterstalling

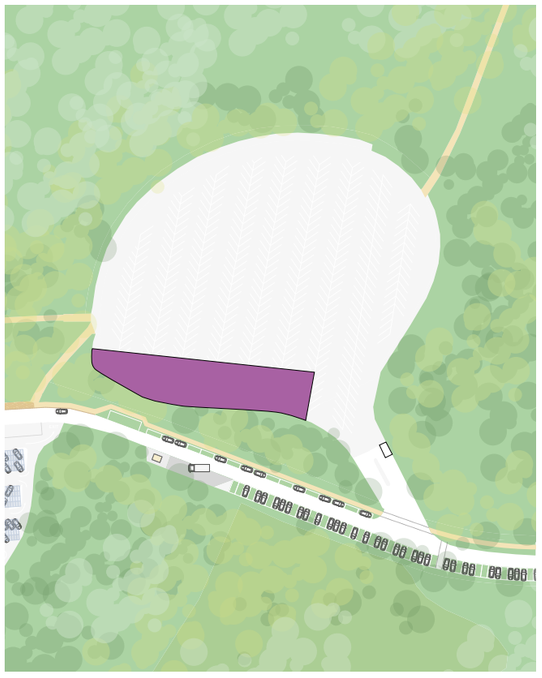

Voorstel voor nieuw omgevingsplan; winterstalling op parkeerterrein De Kuil.

Duurzaam strand

Het past bij de Wassenaarse Slag om tot de meest duurzame stranden van Nederland te behoren. In samenwerking met het Zuid-Hollands Landschap wil de gemeente faciliteren in het opzetten van een 'strandcommunity' dat tot doel heeft een schoon en ecologisch gezond strand te behouden.

Door het toevoegen van zonnepanelen kunnen alle voorzieningen (nagenoeg) energie-neutraal worden. Middels de batterijen kunnen ook in de uren waarin minder zon aanwezig is, maar wel stroombehoefte is, de horecavoorzieningen van elektriciteit worden voorzien. De zonnepanelen kunnen prima gecombineerd worden met een overkapping bij de bewaakte fietsenstalling, of bij de (auto) parkeerplaatsen. De capaciteit en oppervlak van zonnepanelen zal nader uitgewerkt moeten worden.

We stimuleren met het plan het gebruik van de fiets, door goede voorzieningen hiervoor te treffen. Voldoende en bewaakte stallingen op drukke zomerdagen, oplaadpunten voor elektrische fietsen, heldere bebordingen, etc. geven optimaal comfort voor de bezoeker om op de (bak)fiets naar het strand te gaan.

We gaan in gesprek met de horeca-ondernemers om een afvalloos strand te worden. Door minder wegwerp- en plasticverpakkingsmateriaal aan te bieden, zal op het strand minder zwerfvuil liggen. Tevens zal de gemeente grote, ondergrondse, afvalbakken op het strand plaatsen zodat het afval dat meegenomen kan op eenvoudige en simpele wijze verzameld worden. Het aantal hondenpoepbakken zal niet verminderd worden. Bij de punten waar honden op het strand mogen moeten voldoende gelegenheid zijn zakjes in een prullenbak te gooien.

Strandnatuur
Het strand is belangrijk voor de natuur. Natuurlijke materialen die aanspoelen zijn voedsel voor insecten en vogels. Zeehonden kunnen op het strand rusten en strandvogels kunnen er in het voorjaar broeden en hun jongen grootbrengen. Bijzondere planten houden met hun wortels het zand vast zodat jonge duinen ontstaan.

Het Groene Strand
Het project Het Groene Strand wil de natuur en de natuurbeleving op stranden in Nederland versterken. Het project startte in 2020 na financiering door De Nationale Postcodeloterij; LandschappenNL is landelijk projectleider.

Vrijwilligers
Het Groene Strand verbindt vrijwilligersgroepen en strandbeheerders. Zo ontstaat er op elke Groene Strand locatie een gemeenschap: een strandcommunity. De vrijwilligers voeren het grootste deel van het project uit. Voorbeelden van hun taken zijn: handmatig afval opruimen, strandbroeders beschermen, monitoren, educatie geven en excursies leiden. Bezoekers krijgen met meer natuur op het strand een unieke strand beleving.

Opzetten Strandcommunity
Vanuit het projectteam in de provincie Zuid-Holland wordt samen met de gemeente de strandcommunity opgezet. Denk hierbij aan vrijwilligersgroepen, Dunea, ondernemers, strandbeheerders, etc. Vanuit het project is tot halverwege 2025 ruimte om in Wassenaar een strandcommunity op te zetten.

Baten:

- **Inwoners zijn betrokken bij natuur en milieu.**
  Vrijwilligers houden het strand schoon, beschermen de natuur op het strand en vertellen hierover. Dit zorgt voor een grote betrokkenheid voor- en educatie over natuur en milieu op de stranden.

- **Groene stranden zijn aantrekkelijk voor recreatie en natuurbeleving.**
  Stranden met ruimte voor de natuur zijn bijzonder. Deze unieke natuurwaarden zijn van grote waarde voor recreanten en natuurliefhebbers.

- **Vrijwilligers uit de gemeenschap van Wassenaar en Den Haag versterken de natuur en biodiversiteit op de stranden.**
  Op Nederlandse stranden is nog maar weinig ruimte voor natuur. Het Groene Strand probeert dat in Wassenaar te veranderen. De vrijwilligers zorgen dat natuurlijke processen meer ruimte krijgen, dat natuur beschermd wordt en dat hierover verteld en gedoceerd wordt.

  De gemeente heeft hierdoor unieke natuurwaarden terug op het strand. Bijvoorbeeld plekken waar nieuwe jonge duintjes kunnen ontstaan met alle bijzondere planten die hier bij horen. Of plekken waar strandplevieren, bontbekplevieren en dwergsterns op het strand kunnen broeden.

De gemeente Wassenaar heeft een bijzonder keurmerk voor duurzaamheid en ecologie: de Groene Strand Wimpel.

Natuurbeleving

Niet op de allerlaatste plaats is een vergroting van de natuurbeleving van de Wassenaarse duinen en het strand een belangrijk onderwerp in beide varianten. Door de vormgeving van het plein hand in hand te laten gaan met de omliggende duinen wordt het startpunt van diverse routes en wandelpadennetwerk onderdeel van de algehele natuurbeleving. Bescherming van de kwetsbare natuur behoort hiertoe ook, middels het plaatsen van hekwerken (natuurlijk vormgegeven) op strategische plekken. Bewustwording van de bezoeker van De Slag dat men zich begeeft in een van de meest unieke duinen van West-Europa zal direct worden gevoeld en beleefd. Middels georganiseerde natuurwandelingen, kabouterroutes voor kinderen, audiotours en foldermateriaal worden verschillende verhalen verteld.

Zonnepanelen

Zoals aangegeven door de horeca-exploitanten is de vraag naar nutsvoorzieningen groter dan het aanbod. Door het aanleggen van een zonnenpanelendek boven het parkeerterrein Zeelust kan de behoefte aan elekticiteit worden opgevangen, in combinatie met een batterijpakket. Hierdoor ontstaat er multifunctioneel ruimtegebruik in een natuurgebied waar ruimte schaars is. Boven de parkeerplaatsen bij Bloemendaal aan Zee wordt een dergelijk zonnepanelendek sinds enkele jaren met succes ingezet.

Integrale oplossing voor verduurzaming

Naast het voordeel van multifunctioneel grondgebruik, zorgt een zonnepanelendek ook voor een duurzaam karakter van De Wassenaarse Slag. Door met de aan te leggen laadpalen wordt het gebruik van elektrische auto's gestimuleerd. De zonnepanelen laden de auto's duurzaam op, terwijl de overgebleven groene stroom naar de strandexploitanten en gebruikers van het strand worden gebruikt. Wanneer de zon niet schijnt, of overcapaciteit is, kan de groene stroom uit batterijen gebruikt worden.

Omdat er nog te veel onzekerheden zijn met betrekking tot kosten en mogelijke opbrengsten, zal nog nader onderzoek gedaan worden naar de business-case. Om deze reden is de aanleg van een zonnenpanelendek niet meegenomen in de exploitatie. De -indicatieve- berekening geeft overigens aan dat de terugverdientijd ca. 17 jaar is.

De Wassenaarse Energie Coöperatie

Het zonnepanelendek kan ook interessant zijn voor De Wassenaarse Energie Coöperatie, die lokaal groene stroom wil opwekken. De WEC zoekt daarom plekken voor duurzame energieopwekking, zoals het dak van een bedrijf, school of (grote) parkeerplaatsen. Zij dragen bij aan de Wassenaarse energietransitie en creëren tegelijkertijd een kans voor Wassenaarders en geinteresseerden om te investeren en inkomen te genereren. De WEC zal bij de uitwerking van het zonnepanelendek uitgenodigd worden voor een consulterend en orienterend gesprek.Ook zal de mogelijkheid van de realisatie onderzocht worden in samenspraak met de eigenaar van de parkeerplaatsen, zijnde Staatsbosbeheer, voor het vestigen van recht van opstal.

Gemeente Wassenaar

VISIE VOOR DE WASSENAARSE SLAG